

Fondator:

Mitropolitul
ANDREI
ȘAGUNA

1853

Telegraful Român

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Anul 150

SIBIU

15 mai
și
1 iunie

Nr. 19—22

2002

SFINȚIREA SFÂNTULUI ȘI MARELUI MIR

Un eveniment deosebit din viața Bisericii noastre a fost sfințirea Sfântului și marelui Mir, eveniment ce a avut loc în Joia Mare (2 mai) a.c.

Desfășurat în cadrul Sf. Liturghii, săvârșite de către P.F. Părinte Patriarh Teoctist, întâistătătorul B.O.R., înconjurat de aproape toți membrii Sf. Sinod, pe un podium special construit în fața reședinței patriarhale, acest eveniment are conotații deosebite pentru viața bisericească a acestui nou început de mileniu.

Este pentru a nouăsprezecea oară când are loc sfințirea Sf. și marelui Mir, în Biserica Ortodoxă Română din anul 1885, anul în care și-a dobândit autocefalia. În același timp este pentru a patra oară când se săvârșește în timpul arhipăstoririi P.F. Părinte Patriarh Teoctist al României și pentru prima dată de la intrarea în mileniul trei al erei creștine.

Sfințirea Mirului este un semn văzut al autocefaliei unei Biserici, acest lucru fiind rânduit și statornicit de sfințele canoane.

La noi în țară chiar înainte de anul dobândirii autocefaliei a mai avut loc sfințirea Sf. Mir, oficiată de către patriarhi răsariteni, bineînțeles cu participarea ierarhilor români. Acest lucru s-a întâmplat în anii 1513, 1642, 1670, 1707, 1882.

După tradiția prescriasă, ingredientele și cele necesare pentru pregătirea Sf. Mir au fost procurate din vreme din Grecia și potrivit rânduielii liturgice în paraclisul Mănăstirii Antim din București a avut loc fierberea și pregătirea mirului. Vasele cu mir au fost aduse în seara zilei de miercuri, 1 mai a.c., din Săptămâna Mare, și au fost puse în jurul Sf. Mese din Altarul Catedralei Patriarhale.

Înainte de începerea Sf. Liturghii a doua zi, în Joia Mare, vasele au fost aduse în

procesiune de către arhierii din Catedrala Patriarhală pe podiumul amenajat în fața reședinței patriarhale unde au fost puse împrejurul mesei altarului.

La orele 9,45 a început Sf. Liturghie arhierescă a Sf. Vasile cel Mare unită cu Vecernia. Au slujit membrii Sf. Sinod în frunte cu P.F. Patriarh Teoctist al României, profesori de teologie, arhimandriți și un sobor de diaconi. Au participat personalități ale vieții politice și culturale, clerici, monahi și o mare mulțime de credincioși.

Răspunsurile liturgice au fost date de către Corala Patriarhiei Române dirijată de P.C. Drăgușin.

După vohodul mic, Prea Fericirea Sa a citit cele două rugăciuni rânduite de Arhieratikon pentru Sfințirea Sfântului Mir, iar la vohodul mare Sf. Vase au fost purtate în procesiune în jurul Sf. mese.

La timpul convenit au fost rostite alte rugăciuni speciale prevăzute de tipic după care, cu formula îndătinată, P.F. Sa a încheiat rânduiala de sfințire a Mirului:

„Sfințească-se mirul acesta cu puterea, cu lucrarea și cu pogorârea Sf. Duh în numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh, Amin” și apoi

„Iată acest mir s-a făcut Mir Sfințit în numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh Amin”.

La priceasnă P.S. Vicențiu Ploieșteanul, episcop-vicar patriarhal, a dat citire Actului Sinodal din Condiția Sfântă a Patriarhiei cu prilejul sfințirii Sfântului și Marelui Mir, Act care a fost semnat de către toți ierarhii slujitori.

(Continuare în pag. a 2-a)

† VISARION RĂȘINĂREANU
episcop-vicar

125 ani de la Independență — mărturii brașovene

Arhiva istorică a Bisericii Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului adăpostește din vremuri străvechi mărturii istorice care să confirme cu priosință „legătura de unire” între românii de pretutindeni, legături care culminau în momentele istorice de cotitură. Războiul pentru Independență face parte din această biografie, care împletea visul de veacuri al tuturor românilor și chiar dacă acesta consfințea doar independența Principatelor Unite, Moldova și Muntenia, aici în Ardeal evenimentul căpăta forme accentuate de trăire, cu atât mai mult cu cât biserica din Șcheii Brașovului însăși se dovedea o ctitorie a voievozilor de peste munți și toată viața spirituală a Brașovului era un rezultat firesc al acestor legături. Cu siguranță că formele de participare afectivă la evenimentele de peste munți s-au confirmat prin participări clandestine la război, înrolări voluntare cunoscute mai ales din rândurile ofițerilor, medicilor și a intelectualilor, evident cu un coeficient de risc din partea autorităților politice din Transilvania, care nu puteau

vedea cu ochi buni interesul românilor transilvăneni pentru evenimentele de peste munți. Singura formă de manifestare „acceptată” era cea a organizării „Comitetelor filantropice”, dar și acestea, în baza aprobărilor oficiale. La Brașov se autoriza-se doar un singur Comitet filantropic, aflat sub președinția șcheianului Diamandi Manole și a cunoscutului editor și librar N.T. Ciurcu, imediat după ce George Barițiu în numărul din 7/19 mai 1877 al Gazetei Transilvani-ii emite un manifest pentru populația românească din Ardeal prin care-i îndeamnă a veni în ajutorul soldaților și răniților de război prin ofrande și bani. Comitetul brașovean, cu sediul la Biserica sf. Nicolae din Șcheii purta numele „Comitetul românilor din Brașov pentru ajutorarea soldaților români răniți din România”. Diamandi Manole era cunoscut brașovenilor prin multe alte acțiuni filantropice, între care și acelea desfășurate în cadrul „Fondului înveșmântării copiilor săraci”, prin care se sprijinea financiar elevii liceului ortodox Andrei Șaguna, dar și ca președinte al Camerei de Comerț înființată în 1850. Este remarcabil gestul fiului său Gheorghe Manole, absolut la facultății de medicină din Viena, participant voluntar pe front, aducându-și un cunoscut a-

port medical în campania asupra Plevnei. În arhiva istorică a Bisericii Sf. Nicolae am aflat o primă listă de 78 contribuabili semnata cu atâta promptitudine pentru 9 mai 1877, conținând sume apreciabile între 2000 franci în aur și 5 florini. Diamandi Manole oferă 1000 franci aur, iar între contribuabili amintim pe protopopii Bartolomeu Baiulescu, Ștefan Iosif, Ioan Petric, Iosif Barac (care nu-și semna calitatea de protopop din motive binecunoscute), precum și numeroșii profesori de la gimnaziul Șaguna și mari cărturari (Aron Densușianu, Vasile Glodariu-ctitorul primului liceu românesc în Bitolia — Bulgaria, Lazăr Nastasi, Ioan Popea, George Belissimus, Ioan Lapedatu, Ioan Tacit) și mari negustori (Nicolae Orghidan, Constantin Popazu, Dimitrie Cioflec ș.a.).

Faptul că în nr. din 37/1877 al Gazetei se anunță înființarea unui comitet filantropic la 15—27 mai 1877 cu același scop și sub aceeași președinție cu cel din 10 mai, ne determină să emitem ipoteza existenței mai multor comitete filantropice. Ipoteza noastră este confirmată de două surse inedite. Diamandi Manole și I. Lapedatu printr-o adresă din partea Comitetului semnată în 11 mai 1877 pentru protopopul Ioan Petric, îl însărcinează

(Continuare în pag. a 2-a)

Prof. dr. VASILE OLTEAN

Centenarul lui Nicolae Cristea

Ctitoririle unei complexe personalități bisericești transilvănene — Nicolae Cristea

Acum când se împlinesc 100 de ani de la trecerea în eternitate a unui vrednic slujitor al ortodoxiei române, publicist de prestigiu național și memorandist cutezător și nu mai puțin înțelept, cum a fost aproape uitatul Nicolae Cristea, avem convingerea că o simplă consemnare jurnalistică nu este suficientă pentru a-l scoate din conul de umbră în care el a fost lăsat. Cei ce se apropie de biografia lui Nicolae Cristea, unul dintre bărbații aleși ai vieții bisericești și politice din Transilvania de la finele secolului al XIX-lea, ar putea să ajungă la concluzia, formulată prin parafrazarea unei cugetări celebre, că cetatea care nu are oameni înțelepți ca acela „să și-i cumpere”. Pentru concitadinii noștri de azi, care nu cunosc fie și numai primul volum, dintr-o exegeză mai amplă aflată în lucru, anume cartea: *File de memorialistică. Jurnal*, apărută la Editura și Casa de presă „Tribuna” în 1998, cu cel mai cuprinzător text rămas de la Nicolae Cristea, ca mărturie a unei frământate epoci transilvănene, poate să pară surprinzătoare o asemenea afirmație deplin îndreptățită, de altfel.

Format în spiritul dragostei de neam într-o familie de plugar români din Ocna Sibiului, unde se născuse în 1834 și unde căpătase prima învățătură, Cristea primise la Sibiu în anii studiilor urmate la liceul german, devenit Colegiul „Gh. Lazăr” al zilelor noastre, lecția respectului față de valorile civilizației și culturii conaționalilor și convingerea că românii au de săvârșit în Transilvania o lucrare patriotică, pentru care se cerea putere de jertfire. Cunoașterea temeinică a limbilor germană, maghiară, franceză și, bineînțeles, latină avea să-i deschidă în vremea studenției în Teologie, Drept și apoi la Leipzig, cu ajutorul mitropolitului Șaguna, în Filozofie și Științe politice, calea spre o lectură bogată și plină de învățăminte. Prin ea își va fi descoperit, desigur, și vocația de publicist.

Preotul-profesor de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Sibiu va fi numit în 1865 în funcția de redactor-șef al „Telegrafului Român”, publicația sibiană cu cea mai mare longevitate din întreaga presă națională. Era o dovadă de încredere arătată de mitropolitul Șaguna, încredere deplin onorată de el. De-a lungul a 18 ani de vrednică și devotată con-

(Continuare în pag. a 4-a)

Conf. univ. ANCA SIRGHIE
Facultatea de Litere, Istorie și Jurnalistică
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

PATRIARHIA ROMÂNĂ

ADMINISTRAȚIA PATRIARHALĂ • CANCELARIA
SFÂNTULUI SINOD

Data, 24 aprilie 2002

Decizia sinodală privind reactualizarea și intensificarea activității pastoral-misionare

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în sesiunea sa de lucru din 12—13 martie 2002, a luat în examinare expunerea Noastră în legătură cu necesitatea reactualizării, reorientării și intensificării activității pastoral-misionare redată în Planul de măsuri și metode practice pentru promovarea activității pastoral-misionare și pentru păstrarea și apărarea dreptei credințe.

Ținând seama că Sfântul Sinod s-a preocupat continuu de promovarea activității misionar-pastorale la

toate nivelurile (parohial, eparhial și central), astfel că, după anul 1990 au fost luate numeroase hotărâri sinodale care au adus alte măsuri și precizări în scopul intensificării activității pastoral-misionare sub aspect liturgic, omiletic-catehetic și administrativ-economic, precum și al implicării Bisericii în lucrarea de asistență religioasă, asistență social-caritativă, de predare a învățământului religios în școală, de consolidare a învățământului

(Continuare în pag. a 6-a)

ÎNALT PREA SFINȚIA VOASTRĂ,

Am aflat cu tristețe de trecerea la cele veșnice, după o îndelungată și grea suferință, a Excelenței Sale Cardinal ALEXANDRU TODEA, conducătorul Bisericii Greco-Catolice din România.

Aducem, acum, omagiul nostru de compasiune și exprimându-ne creștinești condoleanțe, rugăm pe Milostivul Dumnezeu să așeze sufletul Său în ceata aleșilor Lui.

Dumnezeu să-l odihnească!

† Dr. ANTONIE
Arhiepiscop și Mitropolit

ÎNALT PREA SFINȚIEI SALE
ÎNALT PREA SFINȚITULUI
LUCIAN MUREȘAN
Mitropolia Română Unită cu Roma
Blaj

„Să ai lumină în suflet”

Mi-am mai adus aminte de ceva. Adusu-mi-am aminte că într-o zi de început de iulie, anul 1947, Mitropolitul Nicolae Bălan a spus pentru mine ca o urare și ca o binecuvântare cuvintele: „Să ai lumină în suflet”. Aceste cuvinte au fost rostite de Mitropolitul Nicolae Bălan, în împrejurarea în care m-am prezentat la el cu dorința exprimată de a fi preot. Mitropolitul mi-a spus clar și apăsător: „Nu se poate”. Mi-au mai spus și alții că nu se poate așa încât nu mă puteam gândi la altceva în această împrejurare. Dar cuvintele: „Să ai lumină în suflet” mi s-au întipărit în adâncul ființei mele și le-am purtat cu mine de-a lungul anilor ce au trecut. M-am gândit adeseori că Mitropolitul Nicolae Bălan a spus pentru mine: „Să ai lumină în suflet”. Dacă nu am lumină fizică, cel puțin în suflet să am lumină. Să am lumina lui Hristos care luminează tuturor. Să am lumina pe care o dă Mântuitorul lumii. Să am lumină în suflet; aceasta era și o dorință a mea. Dar de data aceasta dorința semăna cu urarea și binecuvântarea mitropolitului de atunci, care îmi dorea să am lumină în suflet. De multe ori mi-am adus aminte de aceste cuvinte, le-am repetat în adâncul conștiinței mele și le-am spus când a venit vreo împrejurare pentru aceasta. Nu mă mai puteam gândi că voi ajunge vreodată preot, dar fiind fiu al Bisericii noastre pot să am lumină în suflet, că se poate realiza pentru mine dorința de bine, formulată de Mitropolitul Nicolae — să am lumină în suflet. Era o dorire de bine, era o urare, era o binecuvântare care am conștiința că s-a împlinit. Dumnezeu care dă lumină celor din întuneric mi-a dat lumină duhovnicească. Să ne apropiem purtători de lumină de Hristos; cel ce a ieșit din mormânt ca un mire și să prăznuim cu cetele iubitoare de praznice, Paștile lui Dumnezeu cele mântuitoare. Această lumină mi-a dorit-o Mitropolitul Nicolae Bălan când a zis: „Să ai lumină în suflet”.

„Lumenează-te, luminează-te noue Ierusalime, că mărirea Domnului peste tine a strălucit. Saltă acum și te bucură Siioane, iar tu curată Născătoare de Dumnezeu, veselește-te întru învierea Celui născut al tău”. „Acum toate de lumină s-au umplut și cerul și pământul și cele de dedesubt. Deci să prăznuiască toată făptura învierea lui Hristos întru care

(Continuare în pag. a 4-a)

Arhim. TEOFIL PĂRAIAN

Scrisoare deschisă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, adresată Parlamentului României cu referire la pericolul legalizării prostituției

Domnilor Președinți ai Senatului și Camerei Deputaților;

Doamnelor și Domnilor Senatori și Deputați,

Sfântul Sinod, for reprezentativ pentru credința și voința a milioane de credincioși ai Bisericii Ortodoxe Române, este chemat să și exercite în societatea românească, ai cărei membri sunt în majoritate credincioși ortodocși români, responsabilitatea de a apăra și promova valorile morale și spirituale ale poporului român.

Pe fondul tot mai evident al înșcrierii unor cercuri influente din țara noastră în aria unor concepții fără legătură cu tradiția creștină, cu moravurile poporului nostru și cu demnitatea ființei umane, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române constată cu îngrijorare reluarea discuțiilor oficiale și publice privind legalizarea prostituției.

Din perspectiva Bisericii lui Hristos, o asemenea măsură legislativă nu are doar un caracter anticreștin, ci și unul antiuman prin transformarea unor persoane în obiecte de satisfacere a plăcerilor.

Prostituția este o realitate cumplită, un flagel social moștenit de lumea modernă din cea mai neagră antichitate, din societatea întemeiată pe sclavie, pe dispreț și abuzul față de ființa umană.

Departă de a contribui la sănătatea populației, legislația favorizează, într-o formă mai subtilă, dar nu mai puțin dăunătoare, proliferarea diferitelor boli, în special SIDA. Acolo unde prostituția îmbracă haina respectabilă a legalității, infracționalitatea crește, prostituția ilegală nu dispăre, iar persoanelor, în special femeii, prinse în drama bordelurilor, li se afectează iremediabil sănătatea sufletească și fizică.

Mai presus de toate, ierarhii Sfântului Sinod manifestă îngrijorare față de pericolul legalizării prostituției, prin care se subminează unitatea și demnitatea familiei, ca temei principal al societății.

Sfântul Sinod cheamă membrii Parlamentului României să nu uite că sunt exponenții voinței alegătorilor care, în marea lor majoritate, se declară împotriva legalizării prostituției.

Dezaproband hotărât acest proiect legislativ ca fiind antiuman, Sfântul Sinod cheamă întreaga societate românească la apărarea demnității fiecărei ființe umane și la salvarea tinerilor și tinerilor care practică prostituția. În acest sens, sunt necesare programe sociale adecvate, care pot fi susținute și de Biserică.

Președintele Sfântului Sinod
† THEOTIST
Patriarhul
Bisericii Ortodoxe Române

Dezvelirea „Monumentului ostașului român din toate timpurile”

„Un popor rămâne în eternitate prin cultul eroilor”.

Nicolae Iorga

Vineri, 26 aprilie a.c., la Cercul Militar din Sibiu, printr-o excelentă colaborare între administrația publică locală, comunitatea militară, Asociația Județeană a Veteranilor de Război — filiala „General Traian Moșoiu” și organizațiile neguvernamentale, s-a desfășurat ceremonialul militar de dezvelire a „MONUMENTULUI OSTAȘULUI ROMÂN DIN TOATE TIMPURILE”, creație artistică a talentatului sculptor sibian Adrian Popescu și simpozionul cu tema: „Comunitatea internațională și conflictele milenului III”.

Această operă sculpturală a fost dăruită memoriei nemuririi întru slavă și glorie eternă eroilor căzuți în toate timpurile și în toate locurile, în a căror jertfă ne găsim noi, astăzi, trăitori. Inspirat și fericit a fost și momentul dezvelirii statuii: între sărbătoarea Sfântului Mucenic Gheorghe, ocrotitorul și patronul Trupelor Terestre, și Sfânta Sărbătoare a Învierii Domnului, răstimp de purificare și de înălțare a sufletelor noastre.

Statuia acoperită cu un imens Drapel Tricolor (roșu, galben și albastru), prins peste fântâna arteziană din fața Cercului Militar, a fost dezvelită cu toate onorurile militare ce se acordă celor mai solemne evenimente: prezentarea Onorului la Drapel, intonarea Imnului de Stat al României, „DEȘTEAPTĂ-TE, ROMÂNIE”, a Imnului Eroilor și a Imnului Europei.

Un sobor de preoți, în frunte cu P.S. Visarion Rășinăreanu, a săvârșit o sfântă rugăciune întru odihna sufletelor celor căzuți pe câmpurile de onoare, cu nume și fără de nume și au binecuvântat și stropit cu apă sfințită opera întru dăinuire și neuitare.

Apoi, au vorbit despre acest eveniment, generalul de brigadă dr. Nicolae Uscoi, comandantul Garnizoanei Militare Sibiu, generalul de brigadă (r.) Eugeniu Neamțiu, președintele Asociației Județene a Veteranilor de Război, ing. Mircea Silvestru Lup, prefectul jud. Sibiu, ec. Iosif Moldovan, vicepreședintele Consiliului Județean, prof. Klaus Johanns, primarul

municipiului Sibiu, prof. univ. dr. Dumitru Ciocoi-Pop, rectorul univ. „Lucian Blaga”, prof. univ. dr. Corneliu Bucur, rectorul univ. Româno-Germane, Carmen Pintilie, consilier în Ministerul Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național, Iuliana Drăguțoiu, în calitate de consilier municipal, în momentul inițierii proiectului, Tatiana Brener, din partea firmei care a realizat transpunerea în bronz a lucrării și autorul acestei minunate opere de artă, sculptorul Adrian Popescu.

În numele Asociației Veteranilor de Război (filiala Sibiu), Drapelul monumentului a fost oferit Comandantului Garnizoanei Militare Sibiu, generalului de brigadă Nicolae Uscoi, care emoționat de gest a spus: „Primesc acest drapel în numele celor ce vor sluji în viitor României”.

A urmat ceremonialul de depunere a coroanelor de flori și defilarea studenților Academiei Trupelor de Uscaț, spre admirația și în aplauzele mulțimii.

ST. MUNTEANU-Săcele, Desp. Central ASTRA Sibiu

125 ani de la Independență

(Urmare din pag. 1)

pe acesta din urmă ca împreună cu I. Manole Burbea (un cunoscut negustor șcheian) să colecteze într-un suburbiu al Scheiului sume de bani și produse destinate „ajutorării soldaților răniți din România”. Pe de altă parte, cea de a patra listă de contribuabili, descoperită în arhiva citată, consemnează în ordine cronologică 32 de comitete, numele președintelui și al membrilor ordinari, între care protopopul Ioan Petric era președintele comitetului 2, iar negustorul I. Manole Burbea al comitetului 30. Ceilalți președinți (pe care nu-i numim din circumstanțe de spațiu) fac parte din rândul celor mai cunoscuți cărturari și negustori ai culturii din acea vreme, aflați și în rândul contribuabililor de la primul comitet amintit.

Intrucât aceste comitete nu sunt consemnate în listele oficiale (probabil din precauție), ci doar pe listele din arhiva bisericii voievodale din Schei, considerăm că ele au funcționat după 2 iunie, când primarul Brașovului Johan Gott interzice activitatea comitetelor filantropice. Cu siguranță că au fost create în urma energicului protest semnat de cei consemnați pe listele publicate în nr. din 12 iunie al Gazetei... cu mențiunea expresă: „simțământul umanității,

iubirea și legătura de sânge nu se dizolvă decât o dată cu viața. În numele acestor înalte și sfinte sentimente, noi ca particulari venim a apăra pentru ajutorarea fraților noștri răniți în război, la toți aceia în al căror piept bate o fierbinte inimă de român, la toți aceia în al căror sânge arde focul sacru al umanității... aceeași iubire ne impune a veni în ajutorul acelora, cari au căzut pentru gloria și viitorul neamului românesc...” (text reproduc în „Transilvania” nr. 5—6/1941, p. 399).

O deosebită interpretare ridică însă antetul listelor descoperite: „cui trimite” și „prin cine”. Prima rubrică, în care erau trecuți și președinții comitetelor și membrii acestora, consemna desigur pe cei cărora (aflați în satele vecine) li se aduceau produse și bani destinați a fi duși mai departe pe front, iar rubrica a doua cu antetul „prin cine” consemnează curierii, în mare parte anonimi (din precauție): „2 țărânci”, „1 țărâncă”, „una femeie ungără” (sic!), „servitori” etc. și prin acest anonim putea depăși rigorile autorităților. Dar între aceștia aflăm și nume cunoscute: Ștefan Iosif (protopopul și directorul gimnaziului), Belissimus (directorul școlilor elementare), Constantin Popazu (președintele Eforiei Școlare), George Ucenes-

cu (autorul melodiei imnului „Deșteaptă-te Române, profesor la gimnaziu și paltul bisericii din Schei) ș.a. Nu este exclus ca aceste produse să fie expediate prin curieri de către comitetele filantropice direct pe front la Crucea Roșie din București.

Aceste documente, încă acoperite de colbul istoriei păstrează totuși lumina unei puternice trăiri pe arca istorică a devenirii noastre și merită să ne fie cunoscute.

Alături de aceste documente, în aceeași arhivă a Muzeului bisericii din Schei se găsește colecția ziarului „Resboiul”, apărut în 23 iulie 1877, în toată evenimentelor sub redacția scriitorului Grigore H. Granda, în tipografia de la București a brașoveanului Johannes Weiss, în care aflăm nu numai mărturiile foarte documentate de pe front și ilustrate de Grigorescu sau Satmary, dar și mărturii concrete despre Brașovul acelor timpuri. Aici putem citi despre evenimentele decorării ofițerului brașovean Moise Grozea cu „Steaua României”, după faptele eroice de la Plevna sau participarea lui Gheorghe Diamandi la război. Doar circumstanțele de spațiu ne opresc a prezenta atmosfera brașoveană a timpului reflectată în coloanele acestui cotidian bucureștean.

Vizita prof. dr. Stylianos Papadopoulos la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu

În perioada 10—12 aprilie 2002 Facultatea de Teologie din Sibiu a fost gazda renumitului patrolog grec Prof. Dr. Stylianos Papadopoulos, de la Facultatea de Teologie din Atena. Domnul Profesor Papadopoulos este autorul a numeroase lucrări de referință pentru teologia ortodoxă contemporană. Enumerăm aici doar câteva dintre lucrările sale pentru a oferi o imagine a contribuției excepționale la dezvoltarea studiilor teologice, în general, și patristice, în special, atât în Grecia cât și dincolo de hotarele ei, căci multe dintre cărțile Domniei Sale sunt publicate în traducere în alte țări ortodoxe: **Traduceri grecești ale lucrărilor tomiste — filotomiști și antitomiști în Bizanț. O contribuție la istoria teologiei bizantine** (Atena, 1967); **Kalisto Anghelikoudis: „Împotriva lui Toma de Aquino”** (Introducere, text și comentariu) (Atena, 1970); **Intâlnirea teologiei ortodoxe cu cea scolastică (în persoana lui Kalistos Anghelikoudis și a lui Toma de Aquino)** (Atena, 1970); **Părinții, creșterea Bisericii și Sfântul Duh (Studiu patrologic)** (Atena, 1970); **Sf. Grigorie Teologul și premisele pneumatologiei lui** (Atena, trei ediții: 1972, 1980, 1989); **Neomartirii și nașterea robită** (Atena, trei ediții între 1974—1990); **Sf. Atanasie cel Mare și Teologia Sinodului Ecumenic** (Atena, trei ediții între 1995 și 1998); **Patrologia** (vol. I: **Introducere, sec. II și III**, Atena, trei ediții: 1977, 1986, 1977; vol. II: **sec. III**, Atena, 1998); **Dialogul teologic dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică** (Atena, 1981); **Teologia ortodoxă și scolastică** (Atena, 1986); **Marți Părinți ai Bisericii** (Introduceri, texte

și comentarii) (Atena, 1986); **Sf. Atanasie cel Mare, teologia și viața** (Atena, 1986); **Teologie și limbă** (Atena, 1997); **Constatarea și proclamarea sfințeniei sfinților** (Katerini, 1990); **Sf. Grigorie Teologul: importanța vieții și a operei lui** (Atena, 1991); **Căsătoria și fecioria după Sf. Ioan Gură de Aur** (Atena, 1998); **Sf. Ioan Hristosom. Vol. I: Viața, activitatea și scrierile**; vol. II: **Teologia** (Atena, 1999); Una din lucrările sale de excepție — o monografie dedicată vieții Sf. Grigorie de Nazianz — a apărut de curând și în traducere românească la Editura Bizantină sub titlul **Vulturul rănit: Sf. Grigorie Teologul** (București, 2002).

Deși venise în țara noastră invitat de Facultatea de Teologie din Cluj, Domnia Sa a ținut foarte mult să mai viziteze Sibiu pentru a se întâlni cu profesorii și studenții Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” de care li leagă un atașament profund. Astfel, după mai multe întâlniri cu profesorii Facultății, joi, 11 aprilie 2002 Dl. Papadopoulos a ținut o conferință de teologie patristică, abordând în special controversa legată de Persoana Mântuitorului și formularea de către Părinții Bisericii a dogmei hristologice. Expunerea savantă a captat atenția ascultătorilor, profesori și studenți deopotrivă. Apoi Domnia Sa a răspuns cu competență la numeroase întrebări, apreciind seriozitatea și interesul audito-

riului. La încheierea conferinței Profesorul Papadopoulos a oferit bibliotecii Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” cele două volume (însușind peste 1000 de pagini) ale lucrării sale fundamentale: **Patrologia**.

După încheierea conferinței însoții de Părintele Prof. Dr. Dumitru Abrudan, Decanul Facultății de Teologie „Andrei Șaguna”, Dl. și D-na Papadopoulos au fost primiți de Înalt Prea Sfințitul Dr. Anton Plămădeală, Mitropolitul Ardealului, și de P.S. Episcopvicar Visarion Rășinăreanu. În după-amiaza aceeași zi, răspunzând invitației Înalt Prea Sfințitului Părinte Mitropolit, Dl. și Doamna Papadopoulos, însoții de Prea Sfințitul Părinte Visarion Rășinăreanu, au vizitat Mănăstirea Sămbăta.

Vizita la Sibiu le-a prilejuit soților Papadopoulos o nouă întâlnire cu istoria și cultura orașului. În ciuda timpului scurt, oaspeții au putut vizita împrejurimile Sibiului și câteva obiective culturale importante din oraș.

Vizita soților Papadopoulos s-a încheiat în după-amiaza zilei de 12 aprilie 2002. Pentru Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” ea a însemnat un pas înainte pe traiectoria unui parcurs ascendent de strângere a legăturilor cu teologia greacă și de identificare și apropiere a adevăratelor valori.

Asist. Drd. DANIEL MIHOC

Sfințirea Sfântului și Marelui Mir

(Urmare din pag. 1)

Apoi Sf. Vase cu Sf. Mir au fost aduse în Paraclisul Patriarhal. După otpustul Sf. Liturghii Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist a rostit un bogat cuvânt de învățătură în care, după ce a mulțumit lui Dumnezeu pentru această nouă împlinire a Bisericii noastre, a arătat pe larg învățătura ortodoxă despre Sf. Mir și însemnătatea lui în viața liturgică a Bisericii lui Hristos. P.F. Sa a mulțumit apoi Bisericii Greciei pentru ingredientele oferite ca și tuturor celor care au luat parte la prepararea și sfințirea Sfântului și Marelui Mir.

Sf. Mir se folosește la administrarea tainei Sf. Mir, îndată după botez noilor botezați, la sfințirea bisericilor și a sfințitor antimise. De asemenea cu Sf. Mir sunt unși și cei care vin la credința ortodoxă de la altă confesiune creștină al cărei botez este valid. În vechime domniile Țărilor Române erau unși cu Sf. Mir de către mitropolit aidoma împăraților bizantini.

Ziua de 2 mai a anului 2002 va rămâne înscrisă în istoria milenară a Bisericii noastre, ca o zi de bucurie duhovnicească, de comuniune și părtășie frățească, de revărsare a harului sfințitor al Sf. Duh peste Biserică în toată plinătatea Lui.

În Editura Centrului Mitropolitan Sibiu a apărut, recent, INDRUMĂTORUL BISERICESC pe anul 2002.

El poate fi procurat sau comandat la Librăria Eparhială Sibiu (Str. Mitropoliei, nr. 35), la preț de 50.000 lei/exemplar.

Izvorul Tămăduirii — praznic arvună și icoană a Pogorării Duhului Sfânt

Fixată calendaristic în Vinerea Săptămânii celei Luminate, prăznuirea această a „Izvorului celui de viață primitor” poartă cu sine arvuna cea binecuvântată a deschiderii Bisericii către primirea și desăvârșirea în Duhul Sfânt.

Două sunt rânduielile liturgice care premerg Izvorul Tămăduirii ca esență duhovnicească, atrăgându-ne atenția că dacă Hristos a înviat suntem deja în așteptarea Pogorării Duhului Sfânt. Prima rânduială ține de menținerea ușilor Împărătești ale Altarului în poziția „deschis” până la Înălțarea Domnului, gest liturgic reluat în fapt la fiecare slujire cu Arhieru ca semn al prezenței plene a Duhului lui Dumnezeu. Semnificația aceasta, tensionare în așteptare, se impunește cu fiecare Sfântă Liturghie care te poartă dinspre noaptea cea binecuvântată a Paștelui către „Ziua cea neînserată” a Împărăției, ușile Împărătești purtând astfel, transparent, pecetea eshatologică, a așteptării unei împliniri.

A doua rânduială, prefață a miezului de învățură pnevmatologică pe care ne-o oferă mai apoi Izvorul Tămăduirii, este citirea Evangheliei de la Ioan (XX, 19—25) în limbi străine, nu fără temei douăsprezece. Momentului acestuia din liturgic Zilei Învierii i se potrivește glasul slavei de la Stihovana Vecerniei din ziua Cincizecimii: „Odinoară limbile au fost amestecate pentru îndrăzneala zidirii turnului; iar acum limbile au fost înțelepte pentru slava cunoștinței de Dumnezeu. Atunci a pedepsit Dumnezeu pe cei nelegiuți pentru greșală, acum Hristos a luminat pe pescari cu Duhul. Atunci s-a lucrat felurimea limbilor; acum se reinnoiește în-

legerea spre mântuirea sufletelor noastre”. Se vedește astfel că „locul turnului celui pierzător pentru îngâmfarea zidirii sale” este luat de o nouă zidire a cărei refundamentare în Hristos începe din cele mai de jos ale pământului către transparenta cupolei pnevmatice a Bisericii. Hristos Se vedește așadar izvorul Bisericii în Duhul Sfânt după cum cea dintâi Stihiră a Vecerniei Izvorului ne-o spune: „Biruință purtând, Hristoase, asupra iadului, pe Cruce Te-ai suit, ca pe cei care ședeau în întunericul morții să-i înviezi împreună cu Tine, Cel ce ești între morți liber. Cel ce izvorăști viață din lumina Ta, Atotputernicul Mântuitorule, miluiește-ne pe noi”.

În sine sărbătoarea Izvorului Tămăduirii se vedește a avea o dublă direcționare duhovnicească: Maica Domnului ca miez de Biserică și Biserica, izvor al maternității în Duhul Sfânt. Că la bază, așa cum ne arată sinaxarul praznicului, avem de-a face cu „prăznuirea sfințirii bisericii Preasfintei noastre stăpâne și Maicii lui Dumnezeu, a Izvorului celui de Viață purtător”, nu putem să ne îndoim. Remarcăm doar că târnosirea bisericii ce are întru sine izvorul la care se fac o multime de minuni mai presus de fire (și ele prăznuite în această sărbătoare...) poartă cu sine icoana Duhului celui Sfânt care „locuiește întru binecuvântata târnoseală” și care face — precum din biserică aceasta — din lumea întreagă Catedrală a noii izvorări înspre lume a darurilor lui Dumnezeu, aceea pe care „izvorul Duhului venind la cei de pe pământ, împărțit în chip minunat în râuri purtătoare de foc, a rourat pe Apostoli luminându-i...” (Se-

dealna a II-a a Utreniei Cincizecimii).

De altfel textul liturgic care „ține” Vecernia Izvorului Tămăduirii conchide ca-ntr-o diagramare duhovnicească lucrarea Duhului Sfânt care va umple — cu Cincizecimea mai pregnant — lumea cea nouă, restaurată în Hristos: „Să trâmbițăm prin cântări, o iubitorilor de praznic, să săltăm și să dănuim, bucurându-ne de apele cele ce de-a pururea țâșnesc din izvorul cel de viață purtător. Stăpânitorii și cărmuitorii să se adune și să împrăștie din belșug darul izvorului; că pe stăpânitori i-a mântuit și pe cei ce zăceau în vorăști viață din lumina Ta, Atotputernicul Mântuitorule, adunându-ne, să sorbim apa cea mântuitoare din norul cel aducător de ploaie: cei bolnavi, tămăduirea; cei din primejdii, întărirea; cei însetați, adăparea; cei orbi, vederea; cei surzi, bună auzire; cei ce rău pățimesc, vindecarea; cei în primejdii de moarte, izbăvirea. Toți, laudând pe ceea ce pretutindeni izvorăște credincioșilor ape de mântuire, așa să-i strigăm: ceea ce reverși ape pururea vii din izvor, curată Fecioară, nu înceta a te ruga totdeauna pentru robii tăi” (Slava Vecerniei Izvorului Tămăduirii). Doar faptul că rânduiala Izvorului este cuprinsă în Săptămâna Luminate face ca sărbătorii să nu-i coincidă paremiile cu cele ale Cincizecimii (Numeri XI. 16—17 și 24—29; Ioil II. 23—32, III. 1—5 și Iezechiel XXXVI, 24—28), toate aceste texte veterotestamentare mărturisind despre lucrarea Duhului Sfânt prin semne și minuni legate de apă (ploaie, stropirea cu apă curată...), de

(Continuare în pag. a 4-a)

Pr. CONSTANTIN NECULA

Discuțiune despre întâietate între apostoli

Despre împărăția cerurilor a grăit cu glas profetic Ioan Botezătorul, celor ce au venit la el în deșertul Iudeii. Cu îndemnul: „pocăiți-vă, că s-a apropiat împărăția cerurilor” (Matei 4, 17) și-a început Iisus activitatea sa mesianică pe pământ.

După schimbarea Sa la față, mergând la Capernaum, i-a întrebat Iisus pe ucenicii săi, despre ce au vorbit între ei pe cale. Ei însă nu i-au răspuns, căci „se priciseră unul cu altul” (adică se certară) care dintre ei este mai mare în împărăția cerurilor (Marcu 9, 34). Această împărăție o socoteau a fi asemeni împărățiilor de pe pământ, ei fiind obsestați de gândul de a-și asigura din timp un loc cât mai de frunte, la scaune cât mai înalte.

La rândul lor, ucenicii l-au întrebat pe Iisus: „Cine este mai mare în împărăția cerurilor?” A luat atunci Iisus un copil pe care l-a așezat în mijlocul lor și apoi luându-l în brațe, le-a grăit: „De nu vă veți întoarce ca să fiți ca pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor” (Matei 18, 1—3). Simion Metafrastul, scriitor bisericesc din sec. al X-lea, spune că acest copil a fost Ignatie, care ulterior a devenit discipol al apostolului Ioan. Ajuns apoi episcop al Antiohiei, pentru credința sa, în anul 107 a fost martirizat. Biserica îl sărbătorește în fiecare an, în ziua de 20 decembrie, ca sf. Ignatie Teoforul, cu înțelesul de a fi fost purtat în brațe de Iisus, Fiul lui Dumnezeu.

Apostolii Iacob și Ioan, fiii lui Zevedei, prezenți împreună cu Simon-Petru în grupul de trei la învierea fiicei lui Iair și la schimbarea la față a lui Iisus, cu gândul la locuri de frunte în împărăția cerurilor, n-au îndrăznit să-i ceară direct lui Iisus, ast-

fel de favoruri. I-au cerut însă mamei lor, ca ea să mijlocească astfel de cerece către Iisus. Salomi, mama fiilor lui Zevedei, femeie evlavioasă, demnă de toată considerațiunea, prin cererea ei — de fapt — viza mai puțin înălțarea fiilor săi, dar mai cu osebite, dorea să le asigure legătura lor pe vecie cu Mesia — Hristos, căruia și ea i-a închinat întreaga sa viață. Venind la Iisus, împreună cu cei doi fii ai săi, i s-a închinat și i-a cerut ca unul dintre fii să stea de-a dreapta, iar celălalt de-a stânga Sa, întru împărăția Sa. Întorcându-se spre Iacob și Ioan, le-a zis Iisus: „Nu știți ce cereți! Puteți oare să beți paharul pe care-l voi bea Eu și să vă botezați cu botezul cu care Eu mă botez?” Prin aceste, Iisus înțelegea paharul patimilor și botezul sângelui Său pe cruce. La acestea, cei doi apostoli au dat răspuns afirmativ, acceptat de Iisus, care știa ce aveau să pătimească amândoi. Pentru credința în Hristos, Iacob avea să fie ucis cu sabia de către Irod Agripa, iar Ioan — în îndelungimea sa de zile — avea să suferă chinuri, fiind închis și bătut cu nuiele (Fapte 12, 1—2 și 5, 40). În a sa scriere polemică, De praescriptione haereticorum, Tertulian (160—222), mare scriitor bisericesc, spune că ap. Ioan a fost aruncat într-un vas cu ulei fierbinte (Gheorghiu, Sf. Evanghelie după Matei, vol. III, Cernăuți, 1933, p. 587). Mai apoi a fost exilat în ostrovul Patmos, părtaş fiind la suferințe și la răbdare care sunt pentru cuvântul lui Iisus (Apoc. 1, 9).

Cu toate acestea, le-a zis Iisus: „a șede de-a dreapta și de-a stânga mea, nu este al meu să dau, ci se va da acelora cărora s-a pregătit de către Tatăl meu” (Matei 20, 23). Auzind acestea, ceilalți apostoli s-au supărat pe Iacob și Ioan, că au cugețat în sine lor să ajungă a fi mai mari peste colegii lor de apostolie. Spre a le spulbera aceste gânduri sinistre și spre a-i liniști, Iisus le-a arătat că în împărăția Sa lucrurile nu se vor desfășura ca în împărățiile acestei lumi. Domnii pământului îi stăpânesc pe supușii lor cu putere; au asupra lor chiar și dreptul de viață și de moarte (jus de tergo viteque). Între voi nu va fi așa: „care între voi va vrea să fie întâiu să fie sluga voastră, după cum și Fiul omului n-a venit ca să fie servit, ci ca să servească și să-și dea sufletul său preț de răscumpărare pentru mulți” (Matei 22, 27—28). Lămurirea dată de Iisus — în parte — fiilor lui Zevedei, precum și tuturor apostolilor, se bucură de claritate și este suficientă.

Cu toate că la Cina cea de taină, apostolului Ioan i s-a îngăduit să-și plece capul pe pieptul Mântuitorului (Ioan 21, 20) și iarăși numai apostolii: Petru, Iacob și Ioan au fost luați cu sine de Iisus în Ghe-simani, nici în ultimele clipe dinaintea patimilor, Iisus n-a oferit locuri de întâietate în împărăția sa. În Evanghelia de la Luca, se arată că după ce apostolii s-au întrebat unul cu altul asupra celui ce-l va vinde pe Iisus, „s-a iscat între ei o

pricire: cine dintre ei se pare că e mai mare?” Iisus i-a lămurit prin cuvinte asemănătoare celor de la Matei 20, 25. „Eu în mijlocul vostru sunt ca unul care slujește. Voi sunteți acei care ați stăruit cu mine în ispitele mele și Eu vă dau vouă la mână împărăția, precum mi-a dat-o mie Tatăl meu, ca să mâncați și să beți la masa mea, întru împărăția mea și să ședeți în jețuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israil (Luca 22, 27—30). Iată deci atitudinea Mântuitorului față de toți apostolii, fără prerogative privind pe unul sau altul, dar toți cu aceleași drepturi, în deplină egalitate, în împărăția cerurilor.

După mărturisirea de credință, făcută de ap. Petru în numele tuturor apostolilor, li s-a părut unora că numai lui i-ar fi dat Iisus puterea și unele drepturi, exprimate prin cuvintele: „Orice vei lega pe pământ, va fi legat și în ceruri și orice vei dezlega pe pământ, va fi dezlegat și în ceruri” (Matei 16, 19). Puțin după aceea, Iisus a dat tuturor celor doisprezece apostoli, aceeași putere atribuită prin cuvintele de la Matei 18, 18.

Ieșind de la Cina cea de taină, cu toții au cântat laude și s-au dus la Muntele Măslinilor. Adresându-se apostolilor, Iisus le-a zis: „În noaptea aceasta, toți vă veți sminti întru mine...” Luând cuvântul, ap. Petru a zis: „Dacă toți se vor sminti întru tine, eu nicio-dată nu mă voi sminti. Adevăr grăiesc ție — i-a răspuns Iisus — că în noaptea aceasta, mai înainte de cântatul cocoșului, de trei ori te vei lepăda de mine” (Matei 26, 30—34).

În consecință, i-a mai adăugat Iisus lui Petru: „... Simone, iată Satana v-a cerut pe voi, să vă ceară ca pe grâu. Eu m-am rugat pentru tine, ca să nu scadă credința ta. Și tu, oarecând, întorcându-te, întărește pe frații tăi” (Luca 22, 31—32). Nu este aci vorba de vreo supremație a apostolului Petru asupra celorlalți apostoli. În contrast cu cele afirmate și făgăduite de apostolul Petru, el era cel mai vizat a fi ajutat, spre a nu cădea în ispită. În concordanță cu spiritul de umanitate și de dragoste față de aproapele, era legiuat să i se pretindă apostolului Petru să nu se gândească doar la sine, ci și la confrății săi de apostolie, tentați a cădea în aceeași ispită. Iată de ce, nici acest context nu este în sprijinul pretinsului primat de jurisdicție al apostolului Petru, pe care i l-ar fi atribuit Iisus.

După învierea Sa din morți, arătându-se Iisus încă o dată ucenicilor la Marea Tiberiadei, între altele, i s-a adresat apostolului Petru cu întreita întrebare dacă îl iubește, spre a-l reintegra în slujba apostoliei, din care căzuse, prin înțreită lepădare. A mărturisit atunci ap. Petru că îl iubește pe Iisus. Drept urmare, i-a răspuns Iisus: „Paște mielușei mele... paște oile mele!” (Ioan 21, 15—17). Și aceasta a fost interpretată stângist și tendențios de către unii, ca o prerogativă atribuită numai apostolului Petru, căruia

(Continuare în pag. a 4-a)

prof. PETRU DUMITREASĂ

Situația actuală a Fundației Gojdu

Evenimentele survenite în anii 1988 - 1989 în centru și estul Europei au dus la modificări însemnate atât din punct de vedere geografic, cât și social-politic. Căderea regimului comunist și redobândirea libertății de expresie și de mișcare au deschis porțile unei noi ere în istoria popoarelor din această parte a Europei. Idealurile „revoluționare”, militând pentru libertăți sociale și politice, pentru adevăratul progres material și cultural, au constituit focarul principal în lupta pentru redobândirea conștiinței apartenenței noastre, ca popor și națiune, la un trecut glorios, datorită unei mâini de oameni „unșii Norocului, seniorii, oligarhia, împlatșată cu toate drepturile”, o seamă de români, „răsăriți din pătura crâncenă oprimată” (Teodor Neș, În memoria lui Emanuil Gojdu, în „Legea Românească” nr. 3/1 febr. 1934, p. 17), care au făcut sfârșit vrednice de lauda întregii suflări.

Astfel, ca omagiu și recunoștință datorate marelui mecenat pentru neamul românesc și din dorința respectării voinței testamentare, după 1990, un grup de ierarhi, teologi, profesori universitari și oameni de cultură au hotărât reluarea activității Fundației Gojdu, punând-o sub înaltul patronaj al Mitropoliilor Ardealului și Banatului așa cum a fost dorința întemeietorului ei. În spiritul legilor românești din perioada respectivă, ideea s-a concretizat la 30 septembrie 1996, când s-a adoptat Statutul de funcționare al Fundației Gojdu, după cum reiese din Actul de constituire, autentificat sub nr. 1463 din 30 septembrie 1996.

În urma demersurilor făcute în continuare, Tribunalul Sibiu a dat Sentința civilă nr. 608/1996 în ședința publică din 9 octombrie 1996. Dosar nr. 3786 și ca o recunoaștere a Hoțărârii 1709/22 iulie 1924, când a fost oficializat de jure transferul Reprezentanței Fundației de la Budapesta la Sibiu, prin care Fundația Gojdu, a redobândit personalitatea juridică și a fost înmatriculată în Registrul Comerțului sub nr. SC nr. 608 din 09.10.1996 și în Registrul Direcției Generale a Finanțelor Publice și a Controlului financiar de Stat a județului Sibiu sub nr. 732/13.11.1997. Din partea Ministerului Finanțelor, Fundația Gojdu a primit codul de înregistrare fiscală nr. 9935241.

Fundația este condusă de o Reprezentanță alcătuită din Președinte, cinci vicepreședinți și un secretar.

Din punct de vedere organizatoric, Reprezentanța s-a întrunit semestrial sau ori de câte ori a fost nevoie. Aduna-

rea generală a membrilor are loc anual.

Scopul Fundației este identic cu cel din Actul testamentar, întocmit în 1869, de Gojdu care a stabilit ca întreaga avere să fie administrată în cadrul unei fundații, și anume:

- Cultivarea și răspândirea valorilor culturii române în teritoriile locuite de români și în rândul națiunilor alături de care conviețuiesc în spațiul central european;
- Încurajarea și sprijinirea cercetărilor în domeniul istoriei, teologiei, dreptului, filologiei, filosofiei, psihologiei, pedagogiei, sociologiei și etnografiei, care au ca obiectiv punerea în valoare a spiritualității poporului român, inclusiv prin organizarea de simpozioane, conferințe și mese rotunde cu caracter național și internațional;
- Acordarea de burse tinerilor români dornici să studieze în instituțiile străine;
- Editarea de carte românească în limba română și în limbile naționalităților din spațiul central european, destinate bibliotecilor publice și școlare la care au acces etnicii români, precum și instituțiilor de învățământ din străinătate profilate pe cultura și civilizația poporului român;

Începând cu această dată, Fundația își reia efectiv activitatea. Desigur, la început limitându-se doar la activități exclusiv culturale, prin participări ale membrilor ei la diferite simpozioane, sesiuni științifice sau lansări de carte, aceasta datorită lipsei de fonduri bănești. Cu toate acestea Fundația a acordat subvenții pentru tipărirea unor cărți și reviste; a acordat ajutoare financiare unor membri pentru a se deplasa la diferite biblioteci și arhive pentru a le cerceta în vederea elaborării unor cărți. De asemenea, anual Fundația a fost prezentă la Budapesta cu ocazia comemorării lui Emanuil Gojdu și a altor manifestări organizate de Comunitatea românească din Ungaria.

Pentru continuarea activității, în spiritul lui Gojdu, Reprezentanța Fundației de la Sibiu a inițiat demersurile necesare redobândirii bunurilor care i-au aparținut, fie în România, fie în Ungaria. În acest sens s-au întocmit diverse memorii care au fost trimise Ministerului Afacerilor Externe, Secretariatului de Stat pentru Culte, precum și altor in-

(Continuare în pag. a 4-a)

Pr. AUREL PAVEL

Ctitoririle unei complexe personalități bisericești transilvănene — Nicolae Cristea

(Urmare din pag. 1)

ducere, Cristea nu numai că rentabilizează economic ziarul, dar îi și sporește prestigiul, astfel încât Mihai Eminescu avea să-l considere drept cea mai frumoasă publicație românească de peste Carpați. În 1883, atunci când printr-o decizie samavolnică de natură politică era destituit, chiar și contrar voinței testamentare a mitropolitului Șaguna, Cristea nu se îndepărtează de viața publicistică, ci dimpotrivă pregătește drum de ctitorire a ziarului „Tribuna”, o altă armă de luptă pentru drepturile românilor. Corespondența dintre Cristea și mai tânărul transilvănean Ioan Slavici, corespondență din care am publicat 4 epistole inedite în revista „Manuscriptum” nr. 4/1987, atestă adevărul că venirea autorului *Morii cu noroc* la Sibiu nu era defel străină de inițiativele ziaristului sibian. Pe Slavici îl conștientiza publicistul Cristea, bun cunosător al atmosferei locale și al imperativelor politice ale vremii, de responsabilitatea patriotică ce-i va reveni în Transilvania atunci când afirma: „Omul cinstit, la noi în țară, n-are mult să aleagă; trebuie să se jertfească”. *Jurnalul* ultimilor 7 ani de viață ai memorandistului, îngrijit de noi într-o primă ediție, dovedește că, deși nu se poate stabili azi aportul lui concret la activitatea

gazetei lui Slavici, Cristea a efectuat continuu un exercițiu de veghere exigentă a tinerilor tribuniști. Relevantă devine ideea perpetuării în Transilvania a unei școli ziaristice românești, exercitată printr-o pregătire a ștafetelor de la o generație la alta. Și, Doamne Dumnezeule, ce aspre erau și timpurile acelea! Și cât de dramatică existența ziaristului român din Transilvania, unde redactorii români nu ieșeau bine dintr-o închisoare ca să intre într-o alta atunci când aveau coteza de a-și exprima liber ideile!

Un domeniu important sub raport social unde „școala” lui Cristea a rodit cu îmbelșugare a fost *Reuniunea sodalilor români*, pe care el a întemeiat-o în 1867 spre a forma o clasă de mijloc, purtătoare de progres economic, cea a meșteșgarilor. El a condus reuniunea ucenicilor meseriași timp de 30 de ani ca președinte. Inițiativa sa a fost o sămânță care a prins viață într-un pământ fertil, căci în toată Transilvania după modelul sibienilor se vor înființa 19 reuniuni asemănătoare, începând cu cea de la Brașov, întemeiată de părintele Bartolomeu Baulescu și răspunzând unui imperativ social de ardentă importanță. Școlirea copiilor români, selecția din sate și pregătirea ca „sodali” pentru profesiile meșteșugărești ale orașului, conform chemării lansate de mitropo-

litul reformator „*la meserii, turmă iubită, la meserii*”, nu cerea doar o energie enormă ci și un aport material personal pe măsură. În tinerii aduși de la sate omul acesta cumpătat a investit nu numai ce avea el mai bun ca energie, ca priecere pedagogică și ca vastă cultură ci și zestrea soției, despre care se știe că n-a acceptat cu înțelegere o asemenea generozitate, mai ales că Eleftera era ea însăși mama a 5 copii.

Ca unul dintre cei mai bătrâni și experimentați combatanți cu condeul în mână dintre memorandiști, un „Saint Just” al societății transilvănene cu o recunoscută verticalitate etică, Nicolae Cristea avea să dea o lecție de curaj în timpul procesului de la Cluj, când i-a remontat moral pe camarazii lui într-un moment de tensionată derută. Corespondența lui cu familia în timpul celor 8 luni de detenție la închisoarea din Vacz a fost publicată de noi în revista „Manuscriptum”, nr. 1/1986. La Vacz el concepe un studiu-sinteză al gândirii sale politice, intitulat atât de modern astăzi *La fîntă*, dovedind că prețul omeneș al țării arătate celorlalți era mare. Uneori copleșitor!

Asesorul consistorial, care slujise ortodoxia română sub pavăza mitropolitului Andrei Șaguna, a lui Miron Romanul și a lui Ioan Mețianu, s-a implicat cu trup și suflet în viața bisericească transilvăneană, păstrându-și prestigiul moral dobândit cu multă osteneală și neîntinț până la sfârșitul existenței. Vestea că la 7 februarie (stil nou) 1902 Nicolae Cristea murea în Sibiu, adică în același oraș, unde se formase ca intelectual și activase viața lui întreagă ca preot și profesor, ca unul dintre primii bibliotecari ai „Astrei”, ca publicist destoinic și nu mai puțin ca neobosit om de acțiune socială și politică, a fost comentat în paginile „Telegrafului Român” din 11 februarie 1902. Evenimentul funerar desfășurat atunci în prezența a însuși mitropolitului Ioan Mețianu a adunat un „imens număr de public de toate clasele și naționalitățile, de aici din loc și din provincie”. Erau prezenți la ceremonia funerară profesori și studenți teologi, dar mai ales mulți dintre meseriași de diferite naționalități ai urbei. Cu toții aduceau bătrânului memorandist un „semn de recunoștință”. L-am mai înțeleg noi astăzi pe „omul cu mâinile curate”, cum era el renumit în vremea aceea, când slujind Biserica Ortodoxă română în preajma a trei mitropolii, în mod cert Cristea nu mai văzuse pe nici-un altul ridicându-se la înălțimea lui Andrei Șaguna, marele său călăuzitor spiritual?

În cursul secolului ce ne desparte de Cristea, om de inițiative salutare și dascăl cumpătat „în cele politice”, cum avea să considere profesorul I. Beju, s-a depreciat oare acea recunoștință pe care contemporanii i-o arătau? Lecția lui de harnică onestitate mai poate fi înțeleasă astăzi? Încercând să meditam asupra acestor neliniștitoare întrebări, am răspuns invitației de a evoca personalitatea lui Nicolae Cristea în cadrul medalionului organizat cu dăruirea cunoscută a Dornei Marian în 7 februarie 2002 la Biblioteca „Astra”, filiala „Bălea” din Sibiu și la Liceul teoretic din Ocna Sibiului, unde a avut loc o reuniune comemorativă. Dacă un centenar înseamnă pentru urmași mai mult decât o privire întoarsă spre filele calendarului unde din când în când cifrele se rotunjesc, prilejul poate deveni util ca popas de meditație, de punere în cumpănă a trecutului cu prezentul și, de ce nu, cu ceea ce așteptăm de la viitor. Găsim a fi salutară inițiativa părintelui paroh Popa Savu din Ocna Sibiului de a rezerva celui mai prestigios fiu al satului, care a fost Nicolae Cristea, un panou comemorativ în muzeul care tocmai acum se amenajează în localitate. Într-un fast an comemorativ ca acesta Biserica Ortodoxă la Sibiu găsi-va dreapta măsură a cinstirii uneia dintre cele mai devotate personalități ale sale?

Discuțiune despre înfăietate

(Urmare din pag. 1)

i s-ar fi dat de către Iisus un primat de jurisdicție.

Tradiția Bisericii creștine ne arată că ap. Petru nici n-a exercitat și nici nu și-a atribuit un primat de jurisdicție. Nici ceilalți apostoli nu i-au recunoscut apostolului Petru un astfel de primat. Insuși ap. Petru a spus, că față de ceilalți păstori sau presbiteri ai turmei lui Dumnezeu este împreună păstor și împreună presbiter (I. Petru 5, 1).

La rândul său, ap. Pavel, ultimul intrat în rândul apostolilor, a spus despre sine: „Eu socotesc că întru nimic n-am rămas mai prejos decât cei mai de frunte apostoli” (II. Cor. 11, 5). Mai mult decât aceasta, a-

celaiși apostol a spus: „Când Chefa (adică ap. Petru) a venit în Antiohia, pe față i-am stat împotriva, căci era vrednic de înfruntare” (Galateni 2, 11).

În consecință, fără tăgădă afirmăm, că Hristos n-a atribuit prerogative nici unuia dintre apostoli, deci nici apostolului Petru nu i-a oferit primat de jurisdicție. Ca urmare, nici unul dintre episcopi, urmași de drept ai apostolilor, nu-și poate revendica primat de jurisdicție în Biserica lui Hristos. În Biserica drept-măritoare, stăpânește învățătura că episcopilor, fără deosebire, li s-a dat același dar al Sfântului Duh, oferit de Mântuitorul, prin sfinții apostoli, bisericești fiind egali între ei.

Situația actuală a Fundației Gojdu

(Urmare din pag. a 3-a)

stituții guvernamentale. Deși lucrurile s-au urnit destul de greu, aceste demersuri au avut ca efect constituirea, în anul 1998, a unui „Grup de inițiativă” din care au făcut parte reprezentanți ai diferitelor partide parlamentare și instituții guvernamentale, pentru ca astfel, să se continue eforturile asumate de Guvernul român, începând cu anul 1920 din încredințarea Reprezentanței Fundației, de redobândire a averii Gojdu. Grupul de inițiativă, care s-a întrunit de câteva ori, a făcut propuneri concrete pentru rezolvarea problemei, în cadrul Comisiei de Politică Externă a Senatului României.

Din memoriile adresate Guvernului ungar, prin intermediul M.A.E. din România reiese că: „punctul de vedere al M.A.E. al Republicii Ungare este acela că acordurile internaționale în vigoare între cele două țări nu asigură baza juridică pentru România de a pretinde bunurile din Ungaria ale fostei Fundații Gojdu”. (*Cotidianul „Azi” din 2 mai 2000*).

Ungaria, potrivit unei emisuni difuzată de BBC în 7 iunie 2001, adoptă următoarea poziție:

- „Pretențiile României privind averea Fundației Gojdu nu au fost luate în considerare de Tratatul de pace încheiat la Paris în 1947;
- Problema a fost reglementată („probabil la presiunea Uniunii Sovietice”, notează Gyula Keszthelyi - realizatorul emisiunii) în 1953, când ambele țări au semnat („după caracterizarea unui diplomat ungar”, subliniază același Gyula Keszthelyi) „un formular tipizat pentru lagărul socialist” renunțând la orice pretenție de despăgubire.
- Modificarea actului încheiat în 1953 este posibilă numai cu acordul părților, lucru imposibil înainte de 1990, iar după schimbarea regimului nu a fost cerută de nimeni.
- Tratatul de bază semnat în 1996 de ambele țări nu dă nici o indicație în privința averii Fundației Gojdu ci doar menționează că părțile apără și păstrează monumentele și locurile sfinte ale minorităților.
- Dacă partea română susține că cererea sa este valabilă în pofida unor convenții internaționale valabile, trebuie să aibă în vedere că și partea ungară își rezervă dreptul ca tot pe baza unor convenții internaționale să ceară restabilirea dreptului patrimonial asupra unor bunuri ce au fost în proprietatea unor persoane fizice și juridice ungare.

Este ușor de înțeles poziția Guvernului ungar față de averea Gojdu, știindu-se că, începând cu Tratatul de la Trianon, Guvernul ungar a tergiversat de fiecare dată rezolvarea, respectiv retrocedarea proprietății.

Cu toate acestea, Reprezentanța de la Sibiu a făcut în vara anului 2001 alte demersuri către M.A.E. român. În urma celor două runde de discuții cu reprezentanții M.A.E. s-a reușit, în cadrul dialogului bilateral cu Guvernul ungar repunerea pe masa tratativilor a problemei Gojdu.

„Reușita” a fost făcută publică prin declarația ministrului român de externe, Mircea Geoană, de către cotidienele budapestane în ziua de 9 noiembrie 2001.

În toată această perioadă Autoritățile ungare au încercat prin diferite metode, să se comporte ca un adevărat proprietar al bunurilor Gojdu, încât „Magyar Hirnap” din Budapesta menționa: „Consiliul unuia din sectoarele Budapestei va decide, în următoarele zile, soarta curții Gojdu, ceea ce va permite semnarea contractului cu firma care va exploata complexul clădirilor situate în centrul orașului. Curtea Gojdu va deveni centru comercial și de agrement” (*Cotidianul „Azi” din 2 mai 2000*).

O primă încercare s-a „reușit” prin înțelegerea de vân-

zare-cumpărare a proprietății Gojdu către o firmă cipriotă, în schimbul a 800 milioane forinți și cu obligația de a investi aproximativ 2,5 miliarde forinți pentru amenajarea centrului cultural Covent Garden al Budapestei, deși Oficiul Național de Ocrotire a Monumentelor Istorice din Ungaria a declarat curtea Gojdu „monument istoric ocrotit”.

În paralel, Reprezentanța Fundației a „acționat” și pe cale juridică. Astfel, prin adresa nr. 132/8 decembrie 1999 (redactată în limbile română și maghiară) se chema în judecată Primăria sectorului VII din Budapesta pentru:

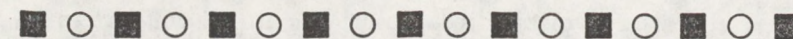
1. Anularea licitației întreprinsă de către Primărie, prin care proprietatea „Gojdu”, respectiv imobilele situate în Budapesta, str. Kiraly nr. 13, str. Dob nr. 16 și str. Holló nr. 8, au fost adjudecate de către Societatea Magyar Ingatlanbefektetési R.T. și

2. Desființarea actelor administrative emise de autoritățile comuniste în anul 1952, privind naționalizarea întregului patrimoniu aparținând Fundației Gojdu.

Judecătoria Capitalei analizează adresa Fundației și cere, prin adresa Nr. 20.490/25 ianuarie 2000, completarea dosarului. În acest sens, Reprezentanța Fundației a încheiat în 5 aprilie 2000 un *Contract de imputernicire* cu avocatul Dr. Szilágyi Ferenc, din Budapesta, prin care i se cerea „să procure de la oficiile de cadastru competente, de la Autogovernarea românilor din sectorul VII al Budapestei și de la toate autoritățile în care se reprezintă bunurile Fundației Gojdu acele documente din care să rezulte actualul statut juridic al imobilelor respective” (cf. Actului alcătuit în limba română și maghiară). Se are în vedere și ideea colaborării cu o firmă de consultanță juridică internațională, precum și apelarea la anumite organisme internaționale.

Prin urmare, actualmente, „lupta” se desfășoară pe două planuri: politic și juridic. Însă, având în vedere contextul politic din ambele țări și totodată aspirațiile fiecărei părți de integrare în structurile comunitare și euro-atlantice, Reprezentanța Fundației nu este pesimistă, ci acționează, în continuare, cu mijloacele care deocamdată îi stau la dispoziție.

Ținând cont de persistența părții ungare în a înclina spre o soluție vădit ilegală din punct de vedere al dreptului internațional și de unele propuneri avansate de juriștii români în perioada interbelică apreciem că se impune analizarea, în prezent, cu toată atenția și tactul necesar, a problemei Gojdu.

Izvorul Tămăduirii

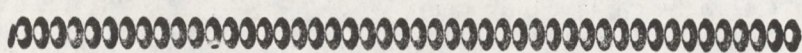
(Urmare din pag. a 3-a)

unde și concluzia Sfinților Părinți (Sf. Ioan Gură de Aur, De Baptesino, II, 6 sau Fulgențiu de Ruspe, De Penitenza V. 8), preluată de reflecția teologică modernă că în fapt Sfântul Botez — expresie fundamentală a prezenței Duhului Sfânt în lume — se transformă pentru fiecare om botezat într-o Cincizecime personală.

Bivalența textuală a praznicului Izvorului Tămăduirii se realizează în jurul a doi termeni majori: Fecioara — Biserica, într-atât încât îi pare că uneori ai de-a face cu un „joc de cuvinte” în care fiecare poate înlocui pe fiecare — ca termeni, conținutul fiind același, vizând maternitatea în Duhul Sfânt a Bisericii aflate pe calea spre Cincizecime. Și acesta este fondul sărbătorii Izvorului Tămăduirii. A pune dinaintea sinaxei liturgice izvorul

tainic al Duhului în așteptarea căruia, îndată după Înviere, șade Biserica.

Sfințirea apei, îndată după Liturghie, precum și stropirea locașului și a oamenilor iar, în unele locuri, chiar a caselor, poartă cu sine același mesaj de curățire și sfințire a cosmosului locuit de oamenii care-și află sursa reșezării în bisericesc în astfel de acțiuni, atriții și contriții ale lucrării liturgice în parohie. De aceea ea nu poate fi eludată ca şansă, o dată în plus, de misionarizare și de reasumare de către paroh a funcției sale sfințitoare dar și de comunicare a adevărurilor de credință către credincioși. Hram de mânăstire — tocmai pentru conținutul acesta eclesiologic și pnevmatologic — „Izvorul Tămăduirii”, oferă posibilitatea reșezării parohiei în pelerinaj — cu toate valențele teologice pe care acesta le poate propo-

„Să ai lumină în suflet”

(Urmare din pag. 1)

s-a întărit”. E. aceeași lumină pe care mi-a dorit-o Mitropolitul Nicolae Bălan când a zis: „Să ai lumină în suflet”.

„Să ne curățim simțirile și să vedem pe Hristos strălucind cu neapropiată lumina învierii și bucurați-vă zicând luminat, să-L auzim cântându-I cântare de biruință”. Și în această alcătuire e vorba tot de lumină, tot de lumina pe care mi-a dorit-o Mitropolitul Nicolae Bălan când m-a binecuvântat.

Mulțumitor pentru această urare, dau slavă lui Dumnezeu de la care vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit. Căci El este Părintele luminilor.

Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu
FACULTATEA DE TEOLOGIE
„ANDREI ȘAGUNA”

Str. Mitropoliei 20, Sibiu, Cod 2400, România, Tel.: 004 (0)69 21 05 30; Tel/Fax: 004 (0)69 21 59 05

CALENDARUL ADMITERII

STUDII UNIVERSITARE
(CURSURI DE ZI, F.F.)

- **Inscrierea:** 8—13 iulie 2002; orele 8,30—14
- **Vizita medicală:** 22 iulie 2002, ora 8,00
- **Proba de concurs:** 23 iulie 2002, ora 9,00

STUDII POSTUNIVERSITARE

- **Inscrierea:** 8—13 iulie 2002; orele 8,30—14
- **Probe concurs:**
Luni, 22 iulie 2002 — proba I, ora 9,00
Marți, 23 iulie 2002 — proba a II-a, ora 15,00

STUDII UNIVERSITARE
PENTRU TOATE SECȚIILE:

Proba eliminatorie: vizita medicală
Media bacalaureat: 30%

1. Teologie Pastorală

Durata:
4 ani — zi
5 ani — F.F. — NUMAI pentru preoți, călugări, candidați la a II-a facultate;
Locuri:
— zi: 50 fără taxă
— fără frecvență: 50 cu taxă
Probă scrisă: Dogmatică (70%)

2. Teologie Litere — Limba și literatura română

Durata: 4 ani — zi
Locuri zi: 10 fără taxă; 20 cu taxă
Probă scrisă:
Dogmatică sau
Limba și Literatura Română (70%)

3. Teologie Litere — Limbă și literatură străină

(engleză, franceză, germană)

Durata: 4 ani — zi;
Locuri zi: 10 fără taxă; 20 cu taxă
Probă scrisă:
Dogmatică sau
Limba și Literatura Străină (70%)

4. Teologie Asistență socială

Durata: 4 ani — zi
Locuri zi: 10 fără taxă; 20 cu taxă
Probă scrisă:
Dogmatică sau
Psihologie (70%)

5. Teologie Istorie

Durata: 4 ani — zi
Locuri zi: 10 fără taxă; 20 cu taxă
Probă scrisă:
Dogmatică sau
Istoria României (70%)

6. Teologie Conservarea operelor de artă

Durata: 4 ani — zi
Locuri: 10 fără taxă; 15 cu taxă
Probă scrisă:
Dogmatică sau
Istoria Artei Universale (70%)

STUDII POSTUNIVERSITARE

Ciclul de studii aprofundate

Condiție de înscriere: media de licență minim 8,00

Condiție pentru a fi declarat ADMIS:
media minimă la concurs 8,50

Secția biblică

Locuri zi: 5 fără taxă; 5 cu taxă
Discipline de concurs:
— Vechiul Testament
— Noul Testament

Secția istorică

Locuri zi: 5 fără taxă; 5 cu taxă
Discipline de concurs: două materii la alegere din Istoria Bisericii Române; Istoria Bisericii Universale; Patrologie

Secția sistematică

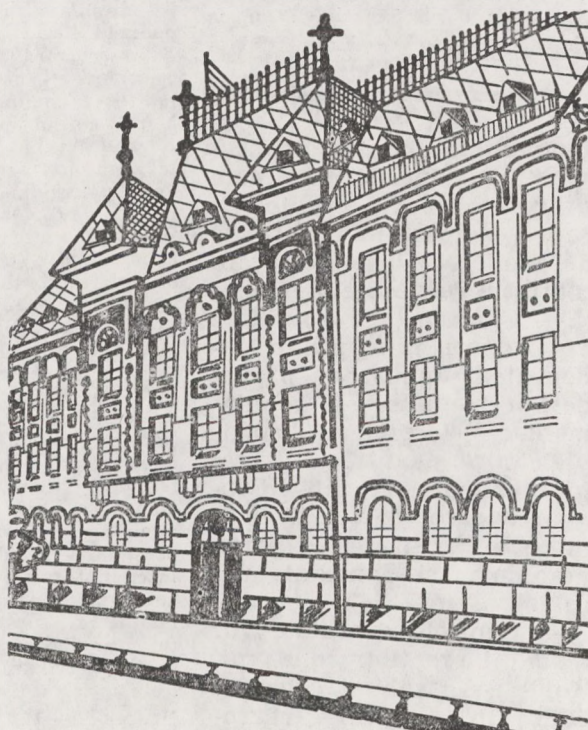
Locuri zi: 5 fără taxă; 5 cu taxă
Discipline de concurs: două materii la alegere din Dogmatică; Morală; Istoria Religiiilor

Secția practică

Locuri zi: 5 fără taxă; 5 cu taxă
Discipline de concurs: două materii la alegere din Catehetică-Omiletică; Teologie Liturgică, Drept canonic

ACTELE NECESARE LA ÎNSCRIERE

- Certificat de naștere (copie legalizată);
- Diplomă de bacalaureat (original);
- Certificat de botez (original);
- Recomandarea din partea preotului de parohie;
- Binoculăntarea ierarhului locului;
- Adeverință medicală;
- 4 fotografii tip B.I.;
- 10 coli format A4 și un dosar plic;
- Diplomă sau adeverință de licență (copie legalizată) — pentru candidații la a II-a facultate;
- Foaiă matricolă (copie legalizată) — pentru candidații la a II-a facultate;
- Diplomă sau adeverință de licență (copie legalizată) — pentru candidații la studii aprofundate.

OFERTA EDUCAȚIONALĂ

- Posibilitatea dublei specializări profesionale;
- Participarea la modulul pedagogic conferă dreptul licențiatului în Teologie, indiferent de secție, să predea ore de Religie;
- Cercuri științifice studentești și alte activități cu profil teologic și academic;
- Participări la sesiuni științifice și simpozioane naționale și internaționale;
- Acces la surse de documentare: biblioteca Facultății de Teologie „Andrei Șaguna”, cu peste 150 000 de titluri, Biblioteca Universitară, INTERNET etc.;
- Laboratoare dotate cu PC pentru editare de text;
- Burse și ajutoare sociale, în funcție de rezultatele obținute în sesiunile de examene;
- Burse de studii în străinătate, prin programele TEMPUS, SOCRATES etc.;
- Studii postuniversitare (Ciclul de studii aprofundate și Doctorat) în Teologie;
- Condiții de cazare în Căminul Facultății;
- Condiții de servire a mesei la Cantina Facultății.

PROGRAMĂ DOGMATICĂ ORTODOXĂ

1. Revelația naturală și supranaturală (Introducere; Revelația naturală; Revelația supranaturală);
2. Căile de transmitere a Revelației supranaturale:
— Sfânta Scriptură (Introducere; Inspirația Sfintei Scripturi; Lectura și tâlcuirea Sfintei Scripturi);
— Sfânta Tradiție (Introducere; Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție; Aspectul static și dinamic al Tradiției; Monumente și documente ale Sfintei Tradiții);
3. Dogma Sfintei Treimi. Descoperirea Sfintei Treimi în Sfânta Scriptură;
4. Crearea lumii văzute (Introducere; Referatul biblic despre crearea lumii văzute). Crearea omului (Originea omului; Natura omului. Trup și suflet; Omul ca protopărinte);
5. Persoana Mântuitorului în raport cu Sfânta Treime;
6. Întruparea Mântuitorului. Persoana dvino-umană a Mântuitorului;

ADMITEREA 2002

7. Întruparea slujire a Mântuitorului (Introducere; Chemarea profetică; Slujirea arhierască; Demnitatea împărătească);

8. Persoana și lucrarea Duhului Sfânt;
9. Harul divin mântuitor. Înșurirea lui (Harul Divin; Necesitatea harului; Gratuitatea harului; Universalitatea harului);

10. Mântuirea subiectivă sau îndreptarea (Introducere; Etapele îndreptării; Condiția înșuririi mântuirii subiective — credința și faptele bune);

11. Cinstirea sfinților în Biserica Ortodoxă (Introducere; Cinstirea lui Dumnezeu; Cinstirea sfinților; Temeiurile cinstirii sfinților; Cinstirea sfințelor moaște; Cinstirea sfințelor icoane; Cinstirea sfintei cruci; Preacinstirea Maicii Domnului; Purureafecioria Născătoarei de Dumnezeu);

12. Sfânta Biserică (Doctrina despre Sfânta Biserică; Întemeierea Bisericii; Membrii Bisericii: clerul și credincioșii. Ierarhia bisericească);

13. Sfânta Taină a Botezului (Introducere; Materia; Formula; Săvârșitorul; Primitorii);

14. Sfânta Taină a Mîrului (Introducere; Materia; Formula);

15. Sfânta Taină a Euharistiei (Introducere; Materia; Formula; Săvârșitorul; Primitorii; Efectele);

16. Sfânta Taină a Mărturisirii (Introducere; Instituire; Formulă; Efectele pocăinței);

17. Sfânta Taină a Preoției (Introducere; Efectele; Instituirea; Săvârșitorul; Primitorii);

18. Sfânta Taină a Nunții (Introducere; Efectele; Săvârșitorul; Primitorii; Formula);

19. Sfânta Taină a Maslului (Introducere; Materia; Săvârșitorii; Primitorii; Efectele);

20. Învățătura creștină despre moarte. Judecata particulară. Starea sufletească după moarte (Introducere; Rai și iad). A doua venire a Domnului Iisus Hristos (Semnele Parusiei; Învieria morților; Judecata obștească sau universală);

BIBLIOGRAFIE:

Pr. Prof. Dr. Isidor Todoran și Arhid. Prof. Dr. Ioan Zăgrean, **Dogmatică ortodoxă. Manual pentru seminariile teologice**, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991 (sau ediția a doua, Ed. Arhidiecezană, Cluj-Napoca, 1997).

NOTĂ: În vederea obținerii unui rezultat cât mai bun la examenul de admitere, candidații sunt rugați să ia în considerare următoarele:

a) Subiectele de examen se formulează strict pe baza programei analitice prezentate;

b) Subiectele de examen pot să conțină un întreg capitol din programa analitică. De exemplu, subiectul **Căile de transmitere a Revelației supranaturale: Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție** presupune tratarea tuturor subpunctelor indicate în programa analitică la capitolul respectiv. De asemenea, subiectele de examen pot să conțină doar o parte a unui capitol din programa analitică. De exemplu, subiectul **Sfânta Tradiție (Introducere, Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție)** presupune tratarea numai a subpunctelor indicate în subiectul de examen.

c) Toate capitolele cuprinse în programa analitică, cu subpunctele lor, pot fi subiecte de examen, inclusiv cele care s-au dat în anii anteriori.

d) Baremurile de corectare se vor alcătui strict pe baza bibliografiei indicate și vor corespunde întocmai formulării subiectelor de examene. Tratarea oricărui alt subiect care nu intră în cerințele subiectelor de examen nu se ia în considerare.

PROGRAMA PSIHLOGIE

- I. Introducere în problematica psihicului uman;
- II. Obiectul Psihologiei.

PROCESELE PSIHICE SENZORIALE.

III. Senzațiile: 1. Definierea și caracterizarea generală a senzațiilor; 2. Analizatorul — structură și funcții; 3. Principalele modalități senzoriale; 4. Legile generale ale sensibilității.

IV. Percepția: 1. Percepția ca proces și ca imagine primară obiectuală; 2. Fazele procesului perceptiv; 3. Legile percepției; 4. Formele complexe ale percepției; 5. Observația și spiritul de observație; 6. Iluziile perceptivă.

V. Reprezentarea: 1. Reprezentarea ca proces și imagine mintală secundară; 2. Calitățile reprezentărilor; 3. Clasificarea reprezentărilor; 4. Rolul reprezentărilor în activitatea mintală.

PROCESELE COGNITIVE SUPERIOARE.

VI. Gândirea: 1. Intellectul și procesele cognitive superioare; 2. Gândirea ca proces psihic central; 3. Modalități de operare a gândirii; 4. Algoritmica și euristica; 5. Noțiunile și formarea lor; 6. Învățarea cognitivă; 7. Înțelegerea; 8. Rezolvarea problemelor.

VII. Limbajul: 1. Comunicare și cunoaștere; 2. Funcțiile limbajului; 3. Formele limbajului.

VIII. Memoria: 1. Definiere și caracterizare generală; 2. Procesele și formele memoriei; 3. Factorii, legile și optimizarea memoriei; 4. Diferențele individuale și calitățile memoriei; 5. Memorie și uitare.

IX. Imaginația: 1. Caracterizarea procesului imaginativ; 2. Procedee ale imaginației și combinatorica imaginativă; 3. Formele imaginației; 4. Imaginația ca proces predilect al creativității.

ACTIVITĂȚI ȘI PROCESE REGLATORII

X. Activitatea umană: 1. Noțiunea de activitate; 2. Elementele componente și structura psihologică a activității; 3. Formele activității.

XI. Motivația: 1. Definierea și funcțiile motivației; 2. Modalități și structuri ale motivației; 3. Formele motivației; 4. Motivație și performanță, optimism motivațional.

XII. Afectivitatea: 1. Definierea și specificul proceselor afective; 2. Proprietățile proceselor afective; 3. Clasificarea trăirilor afective; 4. Declanșarea și rolul proceselor afective.

XIII. Voința: 1. Voința ca modalitate superioară de autoreglaj verbal; 2. Structura și fazele actelor voluntare; 3. Calitățile voinței.

XIV. Deprinderile: 1. Locul și rolul deprinderilor în structura activității; 2. Felurile deprinderilor; 3. Condițiile elaborării deprinderilor; 4. Etapele formării deprinderilor și curba exercițiului; 5. Priceperi și obișnuințe; 6. Interacțiunea deprinderilor, transferul și interferența;

XV. Atenția: 1. Caracterizarea și definierea atenției; 2. Formele atenției și interacțiunea lor; 3. Înșurirea atenției și educarea lor;

INTERACȚIUNEA PROCESELOR PSIHICE

XVI. Sistemul psihic uman și conștiința.

SISTEMUL DE PERSONALITATE

XVII. Personalitatea: 1. Omul ca personalitate; 2. Personalitatea ca obiect de studiu psihologic; 3. Individ — persoană — personalitate.

XVIII. Temperamentele: 1. Latura dinamico-energetică a personalității; 2. Tipurile de activitate nervoasă superioară; 3. Particularități psihologice ale temperamentelor; 4. Locul temperamentului în sistemul de personalitate; 5. Portrete temperamentale.

XIX. Aptitudinile: 1. Latura instrumental-operatională a personalității; 2. Dotație nativă și construcție sau modelare prilejuită de învățare; 3. Clasificarea aptitudinilor; 4. Inteligența ca aptitudine generală.

XX. Caracterul: 1. Latura rațională-valorică a personalității; 2. Componentele de bază ale caracterului; 3. Sistemul de atitudini. Structuri caracteriale.

ELEMENTE DE PSIHLOGIE SOCIALĂ

XXI. Relațiile interpersonale: 1. Definierea și caracterizarea; 2. Tipuri de relații interpersonale; 3. Locul și rolul relațiilor interpersonale în structura personalității.

XXII. Grupul și psihologia de grup: 1. Noțiunea de grup; 2. Caracteristicile definiției ale grupurilor mici; 3. Psihologia de grup: natură și efecte; 4. Metode și tehnici de cercetare ale grupurilor mici.

BIBLIOGRAFIE: Popescu-Neveanu P.,

Zlate M., Crețu T., **PSIHLOGIE**, Manual pentru clasa a X-a, Școli normale și licee, EDP, RA București, 1995, 1996, 1997 și 1998. Capitole scoase: **Metodele Psihologiei, Bazele neurofiziologice ale psihicului uman, Elemente de neurofiziologie.**

★

Programa pentru limba română și limbă străină se găsește la Facultatea de Litere, B-dul Victoriei nr. 5.

Un periplu cultural prin Orientul Mijlociu (II)

Orientul Apropiat, Iranul și evreii până la cucerirea persană

Intr-un nr. anterior din Telegraf Român am făcut o prezentare a popoarelor iraniene din antichitate și până în zilele noastre. În acest număr îmi propun o privire asupra legăturilor dintre lumea ariană-iraniană și cea semitică, și în special poporul evreu. Când și cu ce prilej este pomenit Iranul în Vechiul Testament? Există urme evreiești în Iranul de azi?

Impărțirea popoarelor în cartea biblică a Genezei, cap. 10—11

Cea dintâi mențiune a popoarelor iraniene în Vechiul Testament se găsește în cartea Facerii, capitolul 10, în care sunt enumerate urmașii lui Noe. Conform referatului biblic, toate popoarele existente în antichitate, în lumea cunoscută atunci, au apărut după potop, născându-se din urmașii lui Noe: Sem, Ham și Iafet. Printre popoarele derivate din semenița lui Sem referatul biblic amintează: Elam, Asur, Aram, Cainan; din cea a lui Ham Cuș (Nubia, în Sudanul de azi), Mișraim (egiptenii) și Caanan (locuitorii din Țara Sfântă). Descendenți din spîta lui Iafet au fost, tot potrivit cărții biblice a Genezei, Gomer (cimerienii), Așchenaz (scitii), Iavan (grecii), Madai (mezii iranieni), prin urmare popoare indo-europene.

Această împărțire a popoarelor reflectă imaginea pe care o aveau vechii evrei cu privire la lumea cunoscută, aceea a vechiului O-

rient și a Africii de nord. Iar ea a fost preluată și de știința lingvistică modernă, în care se vorbește de limbi semitice și hamitice. Doar cea de-a treia denumire a fost părăsită, deoarece, după părerea unor cercetători, printre popoarele denumite în Biblie ca iafetice au fost incluse și unele populații băștinașe în Orientul Antic, dar de origine necunoscută (deci nici semitico-hamitice și nici indo-europene), numite din această cauză popoare asianice (printre cele mai importante popoare asianice trebuie amintit cel sumerian). De altfel, precizăm faptul că împărțirea întâlnită în referatul biblic nu este lipsită de erori. Între popoarele semitice a fost inclus și poporul asianic al elamiților, în timp ce alte populații, anume canaanienii, au fost considerate hamitice, deși ele au făcut parte din marea familie a popoarelor semitice, la fel ca și evreii, descendenți din Avraam, un urmaș al lui Cainan, fiul lui Sem.

Popoarele asianice și semitice

La popoarele indo-europene și în special la cele iraniene, m-am referit într-un nr. trecut. După cum

am arătat mai sus, acestea au fost integrate în rândul popoarelor iafetice. Totuși, sub aceeași denumire alți autori au identificat vechi popoare băștinașe în Orientul Apropiat și cel Mijlociu, ba chiar și din Europa sudică. Aceste popoare băștinașe au fost numite a-sianice. În milenii al IV-lea î.Hr., ele locuiau în regiuni spațiu amintit mai sus, restrângându-se după milenii al III-lea î.Hr., datorită invaziei semitelor și indo-europenilor, în regiunea caucaziană, în Asia Mică și nordul Mesopotamiei, precum și în unele mici regiuni din Europa. Istoricul și arheologul R. Ghirshman a distins trei grupe de astfel de popoare asianice-iafetice: 1. urartii sau vanienii (vechii locuitorii ai Armeniei), apoi kasiții, elamiții și matanieni; 2. o serie de popoare din vestul Asiei Mici și sudul Europei (lycienii, carienii, etruscii și cretanii); 3. iberii și bascii. „Toți par a fi vorbitori de limbă aglutinantă, ceea ce permite să se presupună că și sumerienii aparținuseră acestui bloc rasial, din care s-au detașat într-o perioadă mai veche”.¹ Rămășițe ale acestor popoare asianice sunt națiunile vorbitoare a unor limbi caucaziene

(de exemplu gruzinii), precum și bascii din Spania de nord.

Evenimentele cele mai importante din milenii III—II î.Hr., au fost, pe de o parte, suprapunerea triburilor semitice pe fondul asiatic din Asia Anterioară, iar pe de altă parte, penetrarea unor triburi indo-europene în anumite regiuni ale acestei zone geografice. În acest fel a luat naștere cel dintâi imperiu indo-european din istoria umanității: peste populația asiatică numită hattî s-au așezat, la începutul celui le-olilea mileniu precreștin, triburile indo-europene ale hitiților.

Dar mai importante pentru istoria regiunii au fost migrațiile populațiilor semitice. Astăzi pacea mondială pare să fie amenințată de conflictul dintre două popoare semitice, evreii și arabii. De aceea se cuvine să ne îndreptăm atenția asupra originii neamurilor semitice. Cei mai mulți cercetători consideră că locul de origine a acestora este peninsula Arabiei, de unde s-au extins, în patru sau chiar cinci mari valuri, în întregul Orient Apropiat, Mijlociu, precum și în Africa de nord. Cea dintâi migrație s-a petrecut în jurul anului

3000 î.Hr., când triburi de akkadieni s-au așezat în nordul Mesopotamiei. Dar în cea de-a doua jumătate a milenului III î.Hr., la aceste triburi semite s-au adăugat noi triburi de semiți, iar urmarea a fost decăderea vechiului Sumer și constituirea, în jurul anului 2371 î.Hr., a Imperiului Akkadian (cel dintâi mare imperiu al Orientului Antic, care se întindea de la Marea Mediterană până la Golful Persic). Din conviețuirea akkadienilor semiți cu sumerienii a luat naștere sinteza culturală sumero-akkadiană care a dus la revigierarea Sumerului (Regatul Neosumerian — 2130-2123 și apoi dinastia III din Ur între 2123 și 2015).

Dar din jurul anului 2060 locuitorii sedentari ai Mesopotamiei au fost nevoiți să facă față celui de-al treilea val semitic (care a durat timp de aproape trei secole). Năvălitorii au fost numiți amoriți (adică popoarele apusene sau popoarele Amurru fiindcă veneau dinspre Apus.² De aici, o parte din triburile de amoriți s-au infiltrat în Mesopotamia, dezmembrând unitatea acestui teritoriu (în pofida faptului s-au deznaționalizat, adoptând limba akkadiană). În sudul și centrul Mesopotamiei au apărut astfel mai multe dinastii amorite (Babilon, Isin, Larsam, Mari), iar în nordul Mesopotamiei Regatul Vechi Asirian. După câteva secole, Babilonul a restabilit unitatea regiunii, datorită genului militar și diplomatic al celui mai însemnat regel al său, anume Hammurabi (1792-1749), autorul primului cod de legi din istoria umanității. Însă în anul 1595 hitiții (au cucerit Babilonul. Locul acestuia ca mare putere în Mesopotamia a fost preluat de elamiți (la care voi reveni mai târziu) și apoi de populația de țărani din Asiria. Locuind într-un teritoriu fără granițe naturale, amenințați tot mereu de invaziile triburilor din munții iranieni și anatolieni, asirienii au dezvoltat o politică expansionistă-imperialistă, căutând la început formarea și asigurarea unor granițe naturale, iar mai apoi împingerea acestora spre teritorii tot mai îndepărtate. Începutul epocii de maximă glorie a Imperiului asirian datează în secolul al IX-lea î.Hr. Pe la mijlocul acestui secol, în timpul domniei împăratului asirian Salmanassar III (859-824 î.Hr.) a avut loc cel dintâi contact al asirienilor cu evreii (în sud-vest) și cu mezii și perșii iranieni (în nord-est, respectiv sud-est).

Evreii erau tot semiți și făceau parte din marea grup al amoriților. Triburile răsăritene ale populațiilor amurru au fost cunoscute mai târziu sub numele de canaanieni. Acești amoriți apuseni au putut evita deznaționalizarea timpurie, păstrându-și limba și obiceiurile până târziu în antichitate. De fapt, lingvisti au stabilit existența mai multor limbi amorite. Cea mai veche este cea ugarițică, vorbită în infloritoarea cetate comercială Ugarit de pe coastele mediterane ale Siriei de nord. De asemenea, tot o limbă amoritică vorbeau locuitorii cetății Mari (de pe cursul mijlociu al Eufratului, azi în Siria de sud, nu departe de granița cu Irakul), arheologii descoperind aici după anul 1933, 25.000 de tablețe cu inscripții cuneiforme (în secolele XIX—XVIII).³ Dar cele mai importante limbi amoritice au fost ebraica și feniciană. Amoriții au invadat teritoriul Țării Sfinte după secolul al XIX-lea, printre cei soșiți enumerându-se și Avraam (călătorii familiei acestuia este descrisă în cartea biblică Facerea, în capitolele 11—12). O parte din amoriții din Canaan au pătruns și în Egipt, unde au fost numiți hițoși (adică „prinții țărilor străine”) și unde au reușit chiar să preia puterea, între anii 1674—1567, în timpul dinastiilor 15 și 16. Dar după anul 1570, dominația hițoșă a fost înlăturată. Populația amoritică din Egipt a fost adusă în stare de sclavie, faraonii egipteni reușind apoi să ocupe întregul teritoriu al Țării Sfinte, în care existau mai multe regate amoritice-canaanene,⁴ atestate pentru prima dată, sub numele de kinahu, în tablețele Curții egiptene de la Tell el-Amarna, din timpul faraonului Amenofis IV-Akhenaton (1379-1362),⁵ predecesorul vechiului faraon Tutankhamon (al cărui mormânt a fost descoperit în anul 1922).

Triburile de aramei au devenit majoritari în mai multe orașe din Mesopotamia, cel mai important fiind Babilonul. Aici ei au întemeiat Regatul Nouului Babilon, sub conducerea regelui Nabopolassar (626-605 î.Hr.) iar populația aramică din Mesopotamia de sud a primit numele de chaldei. Pentru a se apăra de împăratul Asiric, Nabopolassar s-a aliat cu regele mezilor, Ciaxare (625-585), iar noua alianță medo-babiloniană a dus la distrugerea Asiriei, în anul 612 î.Hr.

Mezii, perși și elamiți

Așadar, Asiria a fost cucerită de alianța dintre babilonienii arameici și mezii iranieni. Cea dintâi mențiune documentară a iraniilor datează din timpul domniei lui Salmanassar III. La zece ani după bătălia de la Karkar (deci în anul 843), împăratul asirian a pornit o expediție spre Armenia. La sud și răsărit de lacul Van a întâlnit țara Parsua și poporul Parsa. Este vorba de perșii aflați deși la sud de Munții Caucaz, dar la nord de țara mezilor, cu care se înrudeau foarte strâns și care au fost pomeniți prima dată în anul 835, ca locuind pe teritoriul actualii provincii iraniene Hamadan.¹²

Perșii nu au rămas mult timp în vecinătatea lacului Van. Au traversat ținutul confrăților lor mezii, deplasându-se spre sud. În acest fel au intrat în contact cu unii din cele mai vechi civilizații din Orientul Mijlociu, rivați a vechiului Sumer, Akkad și Babilon, anume cea

(Continuare în pag. a 7-a)
Drd. PAUL BRUSANOWSKI

(Urmare din pag. 1)

teologic și de pregătire a clerului.

Luând act, din itinerariile pastorale ale ierarhilor, din dările de seamă privind activitatea pastoral-misionară de teren desfășurată în eparhii, precum și din experiența pastorală cu prilejul slujbelor religioase, a sfințirilor de biserici, a întâlnirilor cu clerul în cadrul conferințelor preoțești, al vizitelor pastorale, că marea majoritate a clerului își împlinesc cu conștiinciozitate și zel pastoral întreita slujire preoțească sfințitoare, învățătoarească și administrativă;

Constatănd, însă, că sunt și clerici care încalcă disciplina preoțească, îndatoririle misiunii sacerdotale, programul liturgic, devenind exemple negative pentru ceilalți preoți și influențând în rău viața parohială și considerând că este necesar ca în aceste cazuri autoritatea bisericească să ia măsurile cuvenite de îndreptare;

Având în vedere că expunerea Noastră, pe lângă aspectele îmbucurătoare ale lucrării pastoral-misionare a majorității clerului semnaleză și unele aspecte referitoare la slujirea liturgică, catehizare și activitatea predicatorială; la lucrarea misionar-pastorală și de asistență social-filantropică; la pregătirea și disciplina canonică și financiară a clerului, redând și o serie de propuneri cu privire la necesitatea reactualizării, reorientării și intensificării activității pastoral-misionare la nivelul tuturor unităților bisericești;

Ca urmare a discuțiilor care au avut loc în plen, a propunerilor membrilor Sfântului Sinod și ale Comisiei pentru doctrină, viață monahală și misiune socială Sfântului Sinod a hotărât:

● Aprobă următorul COD DE MĂSURI ȘI METODE pentru reactualizarea, reorientarea și intensificarea activității pastoral-misionare a clerului cu privire la:

1. SLUJIREA LITURGICĂ, PREDICĂ ȘI CATEHEZĂ:

— Centrele eparhiale vor lua măsuri pentru cunoașterea și identificarea preoților și parohiilor care se fac vinovați de intro-

Decizia sinodală

ducerea în cadrul slujbelor religioase și a actelor de cult a unor inovații și practici străine de duhul ortodox și de abateri de la rânduielile tipiconale, în vederea remedierii acestora;

— Centrele eparhiale vor lua măsurile cuvenite și vor reaminti preoților îndatorirea acestora de a săvârși vecernia în ajunul duminicilor și a sărbătorilor religioase, precum și în duminici și sărbători;

— Centrele eparhiale vor îndruma preoții cu privire la îndatorirea de a pregăti și rosti predicile duminicale și din sărbători, la Sfintele Taine și la alte slujbe ocazionale, manifestând interes pentru înlăturarea superficialității și formalismului. În lipsa predicii, în cazuri cu totul excepționale, se va citi Cazanica sau Tălcuirea Evangheliei;

— Centrele eparhiale vor lua măsuri severe împotriva preoților care nu fac catehizarea credincioșilor săptămânal, cel puțin la una din slujbele ce seară, după acatist, după maslu sau vecernie, cu precădere în zilele de duminică;

— Centrele eparhiale vor lua măsuri pentru ca fiecare parohie să afișeze, pe zile și ore, programul prezentei personalului bisericesc, programul slujbelor religioase cu menționarea: Temei predicii din duminici și sărbători religioase; Temei catehezei săptămânale; Preotul propunător al predicii și catehezei, în cazul în care sunt mai mulți slujitori;

— Centrele eparhiale vor reînnoi și reacționa dispozițiile Sfântului Sinod cu privire la obligativitatea cântării în comun în cadrul Sfintei Liturghii și a altor slujbe.

2. LUCRAREA MISIONAR-PASTORALĂ:

— Centrele eparhiale vor îndruma preoții să acorde mare atenție pastorației individuale, pentru a putea cunoaște starea morală a credincioșilor, pericolele care amenință stabilitatea familiei: lipsurile materiale, violența în familie, familiile numeroase, cazurile de bătrâni singuri, bolnavi, problemele ținutului: drogurile, prosti-

tuția, etc., în rândul cărora prozelitismul este cel mai activ;

— Centrele eparhiale vor îndruma preoții să accentueze colaborarea cu asociațiile religioase și de tineret din parohie, care funcționează cu binecuvântarea Bisericii;

— Centrele eparhiale vor îndruma preoții ca, prin protoierii, să prezinte situația curentelor sectare din parohie și a acțiunilor prozelitiste, în vederea luării măsurilor adecvate.

3. PREGĂTIREA ȘI DISCIPLINA CLERULUI, NAVETISM ȘI DISCIPLINA FINANCIARĂ:

— Centrele eparhiale vor obliga preoții cu studii medii seminariale să-și completeze pregătirea teologică în Facultățile de Teologie, sub sancțiunea scaderii notei administrative în cazul lipsei de interes și al rezultatelor slabe în procesul de instruire;

— Centrele eparhiale vor aplica măsurile statutare și regulamentele preoților care absentează de la Conferințele preoțești, Conferințele administrative și Cursurile de îndrumare pastoral-misionară.

— Centrele eparhiale vor lua măsurile cuvenite pentru preîntâmpinarea cazurilor de destrămarea a familiilor preoților, potrivit Planului de măsuri misionare, și vor aplica dispozițiile canonice, statutare și regulamentare în aceste cazuri;

— Centrele eparhiale vor sancționa exemplar preocupările incompatibile cu misiunea preoțească și atitudinile necorespunzătoare (taxe exagerate, magazine, firme, incompatibilități în ținută, excesele și lipsa unei vieți cumpătate vis-à-vis de enoriași în contrast cu calitatea de preot, etc.);

— Centrele eparhiale vor lua măsuri severe împotriva preoților care nu locuiesc în parohii practicând navetismul și a absențelor nemotivate din parohie, prin reținerea din salariu, corespunzător numărului de absențe, impunând obligativitatea construirii de case parohiale;

pangarului pentru consumul lumânărilor rituale procurate de la protoierii sau a colportajului produs de atelierele bisericești din cuprinsul Patriarhiei Române;

— Centrele eparhiale vor urmări, prin măsuri adecvate, aplicarea prevederilor statutare și regulamentele bisericești potrivit cărora, cuantumul taxelor benevole de cult în favoarea parohiei vor fi stabilite de către Adunarea Parohială și Consiliul Parohial;

— Centrele eparhiale vor reaminti preoților rolul episcopilor parohiali desemnați prin Consiliile Parohiale și îndatorirea lor de a-și îndeplini atribuțiile statutare și regulamentare;

— Centrele eparhiale vor lua măsurile necesare și vor îndruma preoții ca, semestrial, să întocmească și să prezinte organelor eparhiale de control (protopop, inspector) raport de evaluare (dare de seamă) asupra activității desfășurate în perioada respectivă;

— Centrele eparhiale vor lua măsuri și vor îndruma organele eparhiale statutare să întocmească Protocole-Verbele de inspecție în vederea noării administrative anuale a preoților și diaconilor;

— Centrele eparhiale vor aplica cu fermitate prevederile statutare și regulamentele bisericești privind aplicarea sancțiunilor în cazurile de neascultare și nesupunere canonică față de autoritatea bisericească, precum și față de celelalte abateri de la disciplina canonică, acestea urmând a fi aduse la cunoștință în conferințele preoțești.

● Prezentul cod va înlocui și explicita PLANUL DE MĂSURI ȘI METODE PRACTICE PENTRU PROMOVAREA ACTIVITĂȚII PASTORAL-MISIONARE ȘI PENTRU PĂSTRAREA ȘI APĂRAREA DREPTII CREDINȚE Sfântului Sinod nr. 4334 luată în secința din 5 iunie 1937.

PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD

† TEOCOTIST
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

SECRETARUL SFÂNTULUI SINOD

† VINCENTIU PLOIȘTEANU
Episcop-vicar patriarhal

Strădaniile încununată într-o nouă teză de doctorat la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

Contribuția pr. prof. dr. Liviu Stan la dezvoltarea Dreptului Bisericesc

La sfârșitul anului 2001, în data de 15 decembrie a avut loc la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, susținerea în ședință publică a tezei de doctorat a domnului Sorin Joantă, având ca subiect personalitatea și opera ilustrului canonicist român Pr. Prof. Dr. Liviu Stan. Lucrarea extinsă pe 270 pagini având ca îndrumător științific pe Arhid. Prof. Dr. Ioan I. Floca, a fost supusă analizei comisiei de doctorat alcătuită din distinși profesori de teologie: Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Abrudan, președinte al comisiei, în calitate de decan al instituției organizatoare de doctorat, Arhid. Prof. Univ. Dr. Ioan Floca, de la Facultatea de Teologie din Sibiu, Pr. Prof. Univ. Dr. Nicolae Dură, de la Facultatea de Teologie din București, Arhid. Prof. Univ. Dr. Constantin Voicu de la Facultatea de Teologie din Oradea și Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Găină, de la Facultatea de Teologie din Craiova.

Trebuia ca cineva să întocmească o astfel de lucrare, pe cât de importantă, pe atât de evocatoare, având în vedere personalitatea marelui ecleziolog și canonicist care a fost și rămâne Pr. Prof. Dr. Liviu Stan, mai ales că, la instituția sibiană au mai fost evocate, în două teze de doctorat, chipurile și operele altor doi mari teologi români: mitropolitul cărturar Nicolae Bălan și Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae.

Proaspata teză de doctorat este structurată în nouă capitole plus anexe, fiind bazată pe cercetări în bibliotecile și arhivele Facultății de Teologie din Sibiu, Patriarhiei Române și Facultății de Teologie din București, precum și multe alte acte personale inedite ale canonicistului român.

După introducerea în care a arătat unele motivații pentru tratarea acestui subiect, domnul Sorin Joantă a prezentat în capitolul I, temeinic documentat și judicios structurat, viața și activitatea ilustrului dascăl de cuget și simțire românească, evidențind pregătirea sa în țară și străinătate și înaltele responsabilități care i-au fost încredințate.

În capitolul al II-lea, candidatul la titlul de doctorat în teologie, l-a descris ca enciclopedist al dreptului, prezentându-i și analizându-i lucrările care au contribuit la fundamentarea filozofică a dreptului bisericesc. Este de semnalat, în acest capitol, puterea de sinteză și tehnica în analiză a tânărului teolog Sorin Joantă, care a pătruns cu adevărat ideile dezvoltate în lucrări, cum ar fi „Ontologia Juris”, „Dreptul în gândirea românească” și multe altele.

În capitolul al III-lea este arătat rolul membrilor Bisericii și explică, potrivit viziunii profesorului Liviu Stan, rostul și ponderea laicilor în organizarea și conducerea Bisericii,

drepturile și îndatoririle acestora, consacrate în învățătura de credință a Bisericii și rânduielilor ei canonice, precum și puterea lor deliberativă și executivă exercitată în cele trei funcțiuni ale Bisericii: învățătoarească, sfințitoare și conducătoare - juridicțională, în raport cu puterea lor harică.

Urmează apoi, în capitolul al IV-lea, printr-o bună ilustrare, prezentarea și analiza contribuției marelui canonicist la istoria dreptului nomocanonic românesc și la stabilirea relațiilor externe ale Bisericii. Sunt astfel lămurite științific, în viziunea profesorului Liviu Stan, noțiunile de Stat și Biserică și raporturile ce se stabilesc între ele, precum și ce realități reflectă aceste noțiuni în conștiința omului. De remarcat spiritul analitic al scrierilor canonicistului, dar și reflecțiile candidatului asupra acestora cu adânci implicații asupra legiuirilor statonice pentru Biserică de-a lungul timpului.

Urmărind îndeaproape capitolul al V-lea „Probleme canonice în raporturile interortodoxe”, domnul Sorin Joantă a arătat că în această privință, dascălul Liviu Stan a adus o reală contribuție la lămurirea unor neînțelegeri și diferențieri ce au apărut în timp, având ca temă patru mari probleme: autocefalia, autonomia, diaspora ortodoxă și calendarul creștin, mai exact data sărbătorii Învierii Domnului.

Studiile de specialitate ale canonicistului român Liviu Stan, în ceea ce privește canonizarea sfinților sunt analizate apoi în cel de-al VI-lea capitol.

O mare parte din lucrare și de asemenea din expunerea făcută de domnul Sorin Joantă, în fața comisiei examinatoare și celor prezenți în sală, a fost acordată preocupărilor ecumenice pentru refacerea unității creștine. Nu au existat probleme și chestiuni care au preocupat Biserica Ortodoxă Română, în care ecleziologul dr. Liviu Stan să nu fie angajat și să nu-și fi adus o remarcabilă contribuție. Ideile din lucrările sale axate pe teme ecumenice, angajante și deschizătoare de dezbateri pentru refacerea unității Bisericii au fost înmănușiate de candidat în capitolul al VII-lea.

Osteneala candidatului și originalitatea tezei de doctorat constă și în cercetarea, clasarea și analiza amănunțită făcută asupra studiilor, articolelor, pozițiilor și informărilor rămase în manuscris ale Pr. Prof. Dr. Liviu Stan.

Concluziile sunt la obiect, anexele abundă ca prețios document privind datele referitoare la viața, studiile și însărcinările care i-au fost încredințate ilustrului teolog român, iar bibliografia însumează, pe lângă alte titluri din literatura teologică și juridică și toate lucrările marelui canonicist.

Pe tot parcursul susținerii lucrării, domnul Sorin Joantă a dovedit spirit de răspundere și angajare, putere de discernământ și prezentare, valoroase aptitudini de cercetare, analiză și sinteză. Toate acestea l-au descoperit, pe candidatul la titlul de doctor, ca distins teolog care a reușit să scoată la iveală o valoroasă lucrare pe măsura subiectului încredințat. Este meritul lui ca teolog în domeniul dreptului bisericesc, dar și ca jurist prin pregătirea de specialitate, fapt pentru care lucrarea a fost foarte bine apreciată de comisia specializată.

Rezultatul deliberărilor comisiei a fost unanim, concretizându-se în Capela Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, prin decernarea titlului științific de Doctor în Teologie și depunerea jurământului de către proaspătul doctor în disciplina dreptului bisericesc.

Pr. Conf. Dr. DUMITRU GĂINĂ
Facultatea de Teologie - Craiova

Noua Stemă a Arhiepiscopiei Sibiului

PATRIARHIA ROMÂNĂ

ADMINISTRAȚIA PATRIARHALĂ ● CANCELARIA SF. SINOD

Nr 452

Data 18 martie 2002

ÎNALT PEA SFINȚIA VOASTRĂ,

Cu frățească dragoste, Vă aducem la cunoștință că Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința sa de lucru din 12—13 martie 2002, a luat în examinare adresa Arhiepiscopiei Sibiului nr. 115 din 18 ianuarie 2002, cu solicitarea Înalț Prea Sfinției Voastre de a se aproba proiectul de stemă a eparhiei în forma propusă.

Ținând seama că urmare a hotărârii Sfântului Sinod nr. 2170/2001 din 4 iulie 2001, Arhiepiscopia Sibiului a înaintat la Cancelaria Sf. Sinod proiectul Stemei eparhiale, solicitând supunerea acestuia spre aprobare Sfântului Sinod în conformitate cu prevederile art. 198 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române;

Având în vedere că din documentația înaintată rezultă că proiectul stemei eparhiale înaintat spre aprobare cuprinde elemente caracteristice heraldicii bisericești în următoarea descriere:

- Medalionul rotund este bordat de margini duble, în centrul căruia se află un scut de aur, împodobit lateral și jos cu motive florale roșii pe fundalul căruia se află Catedrala Mitropolitană din Sibiu;
- Scutul așezat pe crucea și cârja arhierescă, încrucișate, străjuit de doi îngeri înveșmântați cu mantii albastre, cu aripi argintii;
- Cei doi îngeri înlănțuiesc Catedrala laterală cu un lanț auriu, care se încheie în partea inferioară cu Crucea Mântuitorului Hristos, așezată între motive florale argintii;
- Deasupra scutului se află monogramul lui Hristos, pe fond galben, timbrat mitra arhierescă de culoare roșie.

Luând act că, odată cu aprobarea Stemei de către Sfântul Sinod, Arhiepiscopia Sibiului, prin organele eparhiale de resort, va trebui să pună de acord ștampilele eparhiale, ale sectoarelor administrative eparhiale, ale protopopiatelor, parohiilor și mănăstirilor din cuprinsul ei cu elementele de conținut și dimensiune, stabilite prin hotărârea Sfântului Sinod nr. 2170/2001, respectiv:

- La eparhii — de 4,00 cm (stema eparhiei aprobată de Sfântul Sinod în centru, bordată de titulatura statutară a eparhiei);
- La sectoarele administrative ale eparhiilor — 3,00 cm (stema eparhiei aprobată de Sfântul Sinod în centru, bordată de denumirea statutară a sectorului);
- La protopopiate — 3,00 cm (stema aprobată a eparhiei în centru, bordată cu denumirea protopopiatului, localitatea, județul de reședință);
- La parohii și mănăstiri — 3,00 cm (silueta bisericii parohiale sau icoana hramului în centru, bordate cu denumirea unității, localitatea și județul de reședință).

Constatănd că în forma prezentată stema întrunește condițiile pentru aprobare și în temeiul prevederilor art. 198 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române,

La propunerea Comisiei canonice, juridică și pentru disciplină, Sfântul Sinod a hotărât:

- Aprobă proiectul stemei Arhiepiscopiei Sibiului în forma înaintată Sfântului Sinod.
- Îndatorează Arhiepiscopia Sibiului să pună de acord sigiliile eparhiei, sectoarelor administrative eparhiale, protopopiatelor, parohiilor și mănăstirilor, cu elementele de conținut și dimensiune redată în hotărârea Sfântului Sinod nr. 2170/2001.

Aducându-Vă la cunoștință această hotărâre a Sfântului Sinod Vă rugăm să luați măsurile necesare pentru aducerea la îndeplinire la nivelul tuturor unităților bisericești din cuprinsul eparhiei.

Cu frățească întru Hristos îmbrățișare

Președintele Sfântului Sinod

† TEOCTIST

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Secretarul Sfântului Sinod

† VINCENTIU PLOIEȘTEANUL
Episcop-vicar Patriarhal

Un periplu cultural prin Orientul Mijlociu

(Urmare din pag. a 6-a)

a Elamului. Elamiții, vorbitori ai unei limbi asianice, au locuit teritoriile de la sud-est de Sumer (deci din sud-vestul Iranului de azi, anume provinciile Ilam, Khuzistan și Fars) încă din milenii IV î.Hr. La începutul mileniului III î.Hr. au creat o scriere proprie, pe care au pășit-o însă în jurul secolului XXIII î.Hr., când au adoptat și simplificat scrierea cuneiformă sumeriană. Primele dinastii elamite datează din jurul anului 2600 (deci înainte de unificarea Mesopotamiei, prin crearea statului akkadian de către Sargon I), iar centrul statului elamit s-a aflat la Susa, în Khuzestanul actual, în timp ce al doilea oraș se afla la Anzan, nu departe de orașul Shiraz în zilele noastre, la 50 km de viitorul Persepolis. Întreaga istorie a Elamului este strâns legată de cea a Sumerului, Akkadului, Babiloniei și Asiriei, purtând cu acestea o luptă continuă de apărare sau expansiune. Unul dintre cei mai mari regi elamiți, Untash-Napirisha sau Untash-Gal (1275-1240), a construit o nouă capitală la Dur-Untash (pe locul în care se află azi localitatea Chogha Zanbil, în provincia iraniană Khuzestan, la sud de orașul actual Dezful și nu departe de Susa antică), unde a ridicat un impresionant templu zikkurrat, înconjurat de alte temple și clădiri administrative mai mici¹³. Acest zikkurrat a fost redescoperit întâmplător în anul 1935 și este cel mai bine păstrat templu de acest fel din Orientul Mijlociu¹⁴ (are o înălțime de 25 metri, păstrându-se trei din cele cinci trepte inițiale, care aveau lungimea de 105,50 metri)¹⁵.

Câteva decenii după Untash-Gal, un alt rege elamit, Shutruk-Nakhte I (1190-1155), dintr-o altă dinastie, a cucerit în anul 1157 î.Hr. Babilonul. Cu această ocazie a adus la Susa numeroase opere de artă sumeriane, akkadiene și babiloniene, pe care le-a expus în grădinițele templelor din Susa (deschizând în acest fel cel dintâi muzeu din istoria umanității). Printre operele aduse s-a numărat stela care cuprindea Codul regelui babilonian Hammurabi (1792-1749), precum și stela victoriei nepotului primului împărat akkadian Sargon I, Naram-Sin (2291-2254; primul suveran care s-a proclamat zeu încă din timpul vieții). Ambele au fost redescoperite în anul 1901 de echipe de arheologi francezi, iar azi se află la muzeul Louvre din Paris.¹⁶

Dar după mai multe decenii, statul elamit a decăzut din importanță, o nouă înflorire cunoscând abia în secolul al VII-lea î.Hr., când s-a văzut confruntat cu pericolul expansiunii asiriene. Tocmai de aceea, elamiții le-au permis perșilor să se așeze în părțile de răsărit (muntoase) ale Elamului. Dar după câteva decenii, perșii au rămas singurii locuitori ai țării. Împăratul asirian Assurbanipal (669-616; fondatorul mării bibliotecii din Ninive, descoperită în 1854) a pus capăt existenței statului elamit, cucerind țara în mai multe campanii și devastând Susa în anul 639 (asfel că nu a mai rămas nici o urmă a acestui oraș din perioada elamită). Populația elamită a fost deportată, potrivit politicii de stat asiriene, tocmai în Samaria, pe teritoriul statului Israel cucerit în 722/721¹⁷. În acest fel, regiunea Anzan din provincia Fars a intrat în stăpânirea regelui persan Cyrus I, din dinastia Achemenizilor¹⁸.

Marele colos asirian nu a dăinuit mai mult de 25 de ani după înfrângerea Elamului. După moartea lui Assurbanipal, a izbucnit un război civil între fiii acestuia. La aceasta s-a mai adăugat alianța dintre regele caldeu Nabopolassar și Ciaxare al Mediei, ceea ce a dus la distrugerea Asiriei. Ninive, capitala acesteia, a fost cucerită în anul 612 de armatele mezilor, iar împăratul asirian Sînșarîșkun și-a aflat moartea în palatul său cuprins de flăcări.¹⁹ Ruinele acestui palat au fost redescoperite abia în epoca modernă, când arheologii au putut deveni martorii peste timp ai actelor de război ale armatelor medo-babiloniene. Înaintea de a incendia palatul, soldații învingători nu au ocolit nici chipurile suveranilor și soldaților asirieni de pe basoreliefurile care împodobeau sălile de audiență ale acestui palat. Aceste basoreliefuri se află azi în Muzeul Britanic din Londra, unde, pe lângă arta asiriană, pot fi văzute și urmele lăncilor celor care au cucerit marele Imperiu asirian.

Teritoriul acestuia a fost împărțit între învingători. Babilonienii au anexat toată partea de câmpie (deci Mesopotamia propriu-zisă), în timp ce mezii au ocupat teritoriile muntoase (deci Asiria propriu-zisă, precum și Anatolia răsăriteană și provinciile aflate între culmile Munților Zagros). În acest fel, Regatul persan, ajuns în directă vecinătate a Imperiului med, a recunoscut suveranitatea

regelui Ciaxare din Ecbatana (azi Hamadan, vestul Iranului).

După înfrângerea Asiriei, Ciaxare și-a îndreptat politica expansionistă spre partea apuseană a Asiei Mici, unde se afla Regatul Lidiei, cu capitala la Sardes. Timp de cinci ani (590-585 î.Hr.), Ciaxare a dus un război pentru cucerirea acestui bogat regat. Însă o eclipsă de soare (care a avut loc la 28 mai 585, fiind prevăzută de Thales din Milet) a dus la semnarea păcii între cele două state, granița dintre ele fixându-se pe râul Halys (azi Kizil Irmak, din Turcia centrală)²⁰.

La semnarea păcii a contribuit și regele babilonian Nabucodonosor II (605-562), cel care a cucerit Ierusalimul (597 și 586) și i-a dus pe iudei în robie. Cu siguranță că Nabucodonosor era neliniștit de creșterea puterii Imperiului med. De aceea a ridicat mii de multe fortărețe în Mesopotamia de nord, și tot de aceea a întărit zidurile orașului Babilon. De asemenea, pentru a preîntâmpina un conflict armat cu puternicul vecin din nord și răsărit, Nabucodonosor II s-a căsătorit cu Amytis, fiica noului împărat med, Astyage (584-550). Pentru a-i aida soției sale dorul de munții Mediei, regele babilonian a construit celebrele grădini suspendate.²¹ Săpăturile întreprinse de arheologii germani între anii 1899—1917 au scos la lumina zilei rămășițele acestor grădini, precum și ale numeroaselor temple (cel mai important fiind vestitul zikkurrat sau templu al zeului Marduk), la construcția cărora iudeii aflți în robie vor fi asudați și jeliți de dorul patriei. Grădinițele suspendate au intrat în patrimoniul umanității, fiind considerate apoi una din cele șapte minuni ale lumii. Construite pe o colină înaltă de 15 m, aceste grădini erau practic suspendate pe patru terase, cea din urmă la o înălțime de 77 m. Prima terasă (un pătrat cu latura de 243 m) era susținută de 625 stâlpi (fiecare stâlp avea baza unui pătrat cu latura de 7 m); cea de-a doua de 441 stâlpi, cea de-a treia de 289 și ultima (cu latura de 123 m) de 169 stâlpi²². Impresionant era și zikkurratul zeului Marduk. Baza lui măsoara 190,5 metri și era format din cinci trepte colosale care atingeau înălțimea de 70 metri, și peste care era situat templul propriu-zis, de două etaje. Templul nu a fost terminat, fapt care a prilejuit apariția legendei referitoare la turnul Babel.²³

Babilonul se prezenta deci ca reședința măreață a unui uriaș regat care se pregătea de lupta cu marele rival din munții Zagros, împăratul mel de la Ecbatana. Însă ceasul Mediei apăsese, iar al Persiei răsărise...

BIBLIOGRAFIE

1. Conform Melinê Poladian Ghenea, Arta preistorică și antică din regiunea caucaziană, București, 1988, p. 285.
2. Horia C. Matei, O istorie a lumii antice, București, 1984, p. 42.
3. Herders Grosser Bibel — Atlas (coord. Othmar Keel și Max Böhler), ed. III; Freiburg i. Br., 1989, p. 34.
4. H.C. Matei, op. cit., p. 21 și 25.
5. Constantin Daniel, Civilizația feniciană, București, 1979, p. 15.
6. Herders Grosser Bibel-Atlas, p. 51.
7. Herders Grosser Bibel-Atlas, p. 70—71.
8. Herders Grosser Bibel-Atlas, p. 104.
9. Jerusalem Bibel-Lexikon (ed. Kurt Hennig), 1990, p. 756.
10. Herders Grosser Bibel-Atlas, p. 104-108.
11. Herders Grosser Bibel-Atlas, p. 114-115.
12. Wolfram von Soden, Der Nahe Osten im Altertum, in „Propyläen Weltgeschichte”, vol. II, p. 83; Heidemarie Koch, Persepolis, Teheran, 2000, p. 7.
13. Horia C. Matei, O istorie a lumii antice, p. 58. A se vedea și capitolul despre civilizația elamită din Constantin Daniel, Pe urmele vechilor civilizații, București, 1987, p. 81—102.
14. The Penguin Dictionary of Archeology, ed. II, 1982, p. 273.
15. Burchard Brentjes, Civilizația veche a Iranului, București, 1976, p. 47.
16. Mahmoud Rashad, Iran, Düsseldorf, 2000, p. 42.
17. Mahmoud Rashad, op. cit., p. 43; Jerusalem Bibel-Lexikon, p. 200.
18. Franz Altheim, Das alte Iran, p. 146.
19. Wolfram von Soden, op. cit., p. 123-124.
20. Horia C. Matei, op. cit., p. 88 și 96.
21. Brentjes, op. cit., p. 68; Wolfram von Soden, op. cit., p. 126.
22. Ovidiu Drimba, Istoria culturii și civilizației, vol. I, București, 1985, p. 91.
23. Wolfram von Soden, op. cit., p. 126.

AGENDA I.P.S. MITROPOLIT ANTONIE

ITINERAR PASTORAL

Din încredințarea și cu binecuvântarea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALA, Prea Sfințitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, VISARION RAȘINĂREANU a săvârșit următoarele:

- 26 APRILIE 2002. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie înainte sfințită în Catedrală.
- A participat la inaugurarea Expoziției: „Două milenii de creștinism” deschisă la Muzeul de Istorie din Sibiu.
- A oficiat slujba de binecuvântare a Monumentului ostașului român, ridicat în fața Cercului militar din Sibiu.
- A slujit Pavcernița și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.
- 27 APRILIE 2002. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă la Tâlmăci și pomenirea morților.
- Seara a oficiat tundera în monahism a maicilor Eufrazia și Melania de la Mănăstirea Valea Hârtibaciului.
- 28 APRILIE 2002. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala mitropolitană din Sibiu, rostind cuvânt de învățatură cu prilejul Floriilor.
- A participat la Concertul pascal al Coralei mitropolitane din Sibiu.
- 29 APRILIE — 4 MAI 2002. — P.S. Sa a oficiat toate serviciile divine din Săptămâna mare în Catedrala mitropolitană.
- 2 MAI 2002. — P.S. Sa a participat la sfințirea Sf. și marelui mir în Catedrala Patriarhală din București.
- 5 MAI 2002. — Sf. PAȘTI — P.S. Sa a oficiat slujba Învierii și Sf. Liturghie Arhierescă în Catedrala mitropolitană.
- Seara, a săvârșit Vecernia (A doua Înviere), în Catedrală, în timpul căreia s-a citit Sf. Evanghelie în 9 limbi.
- 6 MAI 2002. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala din Mediaș, rostind cuvânt de învățatură.
- Seara a slujit și predicat la Vecernie în biserica „Învierea Domnului” din Dumbrăveni (pr. paroh Ioan Vuță) și a sfințit și cele două clopote ale noii biserici.
- A vizitat șantierul bisericii noi din Axente Sever și biserica „Sf. Arhangheli” din Dumbrăveni.
- 7 MAI 2002. — P.S. Sa a săvârșit slujba de resfințire a bisericii parohiale din Toarcia, prot. Făgăraș și Sf. Liturghie arhierescă, rostind cuvânt de învățatură. P.C. pr. Virgil Vasu de la parohia Cincu a fost hirotesit întru iconom.
- Seara, a slujit și predicat la Vecernie, în biserica parohială din Cincșor, prot. Făgăraș (pr. paroh Gheorghe Moga).
- 10 MAI 2002. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă la Mănăstirea Brâncoveanu, Sămbăta de Sus cu prilejul hrumului „Izvorul Tămăduirii”.
- Seara a slujit la Vecernie în Catedrala mitropolitană.
- 12 MAI 2002. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă la Mănăstirea Bunești, prot. Rupea, rostind cuvânt de învățatură.
- A vizitat parohiile Cuculata și Fântâna din prot. Rupea.
- Seara a slujit și predicat la Vecernie în noua biserică „Sf. Treime” din Mediaș-Vitrometan (pr. paroh Vasile Joantă).
- 16 MAI 2002. — P.S. Sa a prezidat lucrările colegiului electoral preotesc și mirenesc din prot. Săliște, în vederea desemnării deputaților în Adunarea Eparhială.
- 18 MAI 2002. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Capela mitropolitană, hirotonind întru diacon pe teologul Radu Părau.
- Seara a slujit Vecernia în Catedrală.
- 19 MAI 2002. — P.S. Sa a săvârșit slujba de resfințire a bisericii „Buna Vestire” din Arpașu de Sus, prot. Avrig și Sf. Liturghie arhierescă rostind cuvânt de învățatură. P.C. preot paroh Lucian Bunea a fost hirotesit întru iconom.
- P.C. diacon Radu Părau a fost hirotonit întru preot pe seama Parohiei Alma VII, protopopiatul Mediaș.
- Seara a slujit și predicat la Vecernie în biserica parohială din Colun, prot. Avrig și a vizitat biserica „Botezul Domnului” din Săcădate, aflată în șantier de pictură.
- 21 MAI 2002. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Împărați” de la Mănăstirea Bohoț-Făgăraș, rostind cuvânt de învățatură.
- Seara a slujit Vecernia în Catedrală.
- 22 MAI 2002. — P.S. Sa a primit un grup de consilieri municipali din orașul Landshut - Germania, aflați în vizită la Sibiu.
- Seara a fost primit la Iași de I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei.
- 23 MAI 2002. — P.S. Sa a vizitat Catedrala mitropolitană din Iași, Centrul misionar Trinitas, Mănăstirile Agapia și Neamț și Schitul Durău.
- 24-25 MAI 2002. — P.S. Sa a însoțit pe P.F. Patriarh Teoctist al României, aflat în vizită la Oradea.
- 26 MAI 2002. — P.S. Sa a făcut parte din soborul slujitor care sub protia P.F. Patriarh Teoctist a săvârșit slujba de sfințire a Capelei Facultății de Teologie din Oradea și Sf. Liturghie arhierescă.
- 29 MAI 2002. — P.S. Sa a săvârșit în Catedrală Vecernia și Acatistul Învierii, după care a participat în Aula Facultății de Teologie din Sibiu la o seară de poezie religioasă.
- 30 MAI 2002. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Capela mitropolitană cu prilejul absolvirii cursurilor studenților teologi, promoția 2002.
- P.S. Sa a prezidat în Aula Facultății de Teologie lucrările Conferinței preoțești la care au participat preoții din Jud. Sibiu.
- Seara, a slujit Vecernia și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.

Arhidiacon VASILE AVRAM

PROGRAMARE DE CONCURS

În condițiile obișnuite de concurs publicăm spre ocupare următoarele parohii vacante:

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN AVRIG

1. Parohia ortodoxă română SEBEȘUL DE JOS — transferări;

PROTOPOPIATUL FĂGĂRAȘ

1. Parohia ortodoxă română FĂGĂRAȘ III. Examen-concurs;

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN MEDIAȘ

1. Parohia ortodoxă română CHESLER - la numiri;

Termen de concurs: 1 mai — 1 iunie 2002.

Cei care doresc să ocupe aceste posturi își vor înainta cerere în termen legal la Oficiile Protopopești, anexând adeverințe cu certificatul de la cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs Oficiile Protopopești ne vor înainta de urgență dosarele cu cererile candidaților.

P.C. Protopopii sunt îndrumați să verifice cererile candidaților, în care se vor menționa, vechimea în funcția anterioară, examen absolvite situația socială (domiciliu, copii, părinți, locul de muncă al soției, etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare, nu vor fi luate în considerare la desfășurarea concursului.

Vechimea în preoție trebuie să fie de minim 5 (cinci) ani la transferări.

Nu se primesc dosare din alte Eparhii.

Termen de contestație: 15 zile de la data numirii.

† ANTONIE
Arhiepiscop și Mitropolit

Pr. SIMION SASĂUJAN
Consilier ad-tiv bisericesc

● Semnalăm ● Semnalăm ●

● A apărut **Îndrumătorul Bisericesc pe 2002**, Anul 150, Sibiu, 229 p.

Îndrumătorul Bisericesc pe 2002 a împlinit anul acesta 150 de ani de la înființare. El a fost înființat de Mitropolitul de piosă amintire Andrei Șaguna în 1852. Șaguna a fost un făclier, și a întemeiat tot ceea ce este bun în conștiința transilvană. A făcut o operă de apostolat și de pionierat în rândul românilor ortodocși din Transilvania.

Îndrumătorul se bucură de un cuvânt înainte al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, care aduce laude acestui început bun în conștiința transilvăneană. Are și un cuvânt de salut din partea P.S. Justinian Chira al Maramureșului și Sătmăruului. Cu acest prilej P.S. Visarion Rășinăreanu publică un articol închinat I.P.S. Dr. Antonie, care a împlinit anul acesta 20 de ani de apostolat social la Sibiu.

Notăm printre alte articole, cel al pr. prof. dr. Ioan Ică: Importanța parohiei pentru misiune. Apoi părintele arhid. prof. dr. Constantin Voicu scrie: Hristos cu noi, pr. prof. dr. Mircea Păcurariu scrie despre: Un teolog sibiuan în diplomația românească: Dr. Ioan Broșu. Domnul prof. dr. Ioan Mariș scrie: Brâncuși și Blaga, Ion Onuc Nemeș scrie despre: Tâlmăcel — satul de deasupra de poveste.

Mai notăm printre multe alte articole interesante, articolul părintelui prof. dr. Gh. Lițiu: Mitropolitul Vasile Mangra. Părintele Lițiu vine încă o dată să clarifice această problemă prin materialul acesta, a Mitropolitului Mangra.

Toate sunt interesante și merită să fie citite.

★

● Părintele Juvenalie Ionașcu publică cartea: **Experiința rugăciunii lui Iisus în spiritualitatea românească**. Editorul este Sorin Dumitrescu, Editura Anastasia, 2001, 288 p.

Iată ce spune autorul în Introducere: „Spiritualitatea românească este în mod profund și specific isihastă. Rugăciunea inimii și sistemul doctrinar aferent au marcat-o profund, generând energii creatoare de prototipuri culturale și duhovnicești în stare să afirme, prin originalitate, atât cultura, cât și spiritualitatea românească, o cultură și o spiritualitate deschise înnoirii și, în mod realist ancorate în mediul și contextul european. De exemplu, în comparație cu umanismul european, cultura română a elaborat un model umanist isihast, perfect adaptat civilizației isihaste a neamului său”.

Este o carte bună și de mare folos cititorilor de toate vârstele.

★

● Părintele Arsenie scrie cartea **Acuzatul „ZEK — 18376”**. Un sfânt în lagărele comuniste din Rusia, Editura Bunavestire, Bacău, 2001. Cartea este tradusă din lb. greacă de Monahul Pimen Vlad — Chilia Sf. Mc. Artemie — Sf. Munte Athos. Apare cu binecuvântarea P.S. Galaction al Alexandriei și Teleormanului.

Este vorba de un părinte na cut la Moscova în anul 1894. Trăiește în pustul de la Optina, în 1917-1919, iar în 1927 este arestat și exilat în nord. A fost arestat și exilat de mai multe ori, iar în 1939 este exilat în Siberia și după aceea în Urali. Dar în 1942, este trimis în Lagărul Special de Deținuți. Este eliberat în anul 1958. Trece la cele veșnice în 1975 și este îngropat creștinește la Rostov-Velichi.

Părintele Arsenie este un adevărat martir de a căruia viață e bine să ne interesăm.

★

● Semnalăm cu mare bucurie cartea profesorului Alexandru Mironescu: **Floarea de foc**, apărută în condiții grafice excepționale, sub îngrijirea lui Lis Karian; iar Cuvânt înainte de Mihai Șora. Această carte apare la Editura Elion, din București, 2001, 477 p.

Este o carte interesantă, ce cuprinde mai multe părți. Iată că găsim în prima parte vorbindu-se despre: **Rugăciune Aprins**. În partea a doua vorbește despre: **Întelepciune**, iar în partea a treia despre: **Înviere**. Mai găsim: **Scrisoarea Părintelui Benedict Ghiuș** către Al. Mironescu.

Iată ce spune Mihai Șora despre autor și lucrarea sa: „Îmi amintesc ca prin vis cea dintâi vizită în casa profesorului Al. Mironescu și impresia de „taină” de care până în ziua de azi, continuu să fiu învăluit — această amintire. Fapt este că am intrat în casa profesorului Mironescu plin de sială și deopotrivă, de curiozitate mefientă, căci aflasem că urma să-l întâlnim acolo și pe Sandu Tudor.

Grija pentru soarta comunității de care nu se putea dezice, a neamului ăstuia năpăstuit, îl îngrijoră dispariția elitelor și viitorul tinerilor și încerca să configureze strategii de durată menite a reechilibra balanța, îngrijoror de deplăsată spre „pasiv”. Ne-a lăsat totuși o operă care — sunt sigur — îl va menține viu și în conștiința celor care vor veni după noi”.

Eu l-am cunoscut pe prof. Mironescu pe vremea când mergeam la Antim. Era un om integru și foarte sigur pe el.

Recomandăm cu căldură această carte, tuturor celor care doresc să aile cât mai mult despre temele amintite mai sus.

ANTONIE P.

● **Joi, 11 APRILIE 2002.** — I.P.S. Sa a primit pe Dl. Dr. Emil Băcilă, Directorul Direcției Sanitare a Județului Sibiu.

— A primit pe Pr. prof. dr. Papadopoulos și soția de la Universitatea din Atena-Grecia.

— A primit pe P.C. Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan, Decanul Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.

● **Sămbătă, 13 APRILIE 2002.** — A efectuat o vizită de lucru la șantierul „Academiei Teologice” de la Mănăstirea „Brâncoveanu” de la Sămbăta de Sus, cu ocazia începerii lucrărilor de finisare și utilare a noii clădiri. S-a întâlnit cu Dl. arhitect Victor Modoran, dl. arhitect Ion Ioniță și dl. arhitect Alexe Plămădeală, coordonatorii proiectului mai sus menționat, cu care I.P.S. Mitropolit a stabilit detaliile următoarelor etape ce se impun pentru terminarea construcției.

● **Marți, 16 APRILIE 2002.** — I.P.S. Sa a primit pe maica Daniela Grigore, stăreța mănăstirii Orlat.

— A primit pe P.C. pr. prof. dr. Vasile Mihoc, de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.

● **Miercuri, 17 APRILIE 2002.** — A primit pe P.C. pr. prof. dr. Aurel Jivi, profesor la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.

● **Joi, 18 APRILIE 2002.** — A prezidat lucrările ședinței Permanenței Consiliului Eparhial.

● **Vineri, 19 APRILIE 2002.** — A primit la Reședința Mitropolitană pe dl. ec. Gh. Bistriceanu, cu familia, din București.

— A primit vizita P.S. Damaschin al Sloboziei însoțit de: P.C. pr. prof. dr. Dumitru Abrudan, decanul Facultății de Teologie din Sibiu, P.C. pr. prof. Constantin Necula, decanul Facultății de Teologie din București, P.C. pr. prof. dr. Ioan Ică de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

● **Sămbătă, 20 APRILIE 2002.** — A participat, la mănăstirea Orlat, la o slujbă de călugărire. Cu acest prilej a rostit un cuvânt de învățatură.

● **Joi, 25 APRILIE 2002.** — A primit pe P.C. preot Crețu Nicolae de la parohia Ștrand, Sibiu.

— A primit pe P.C. pr. Cristian Motora de la Parohia Peleş-Alba.

— A primit pe D-na Aurelia Buda din Câmpeni cu fiica Rodica din Italia.

● **Sămbătă, 27 APRILIE 2002.** — A participat la slujba de călugărire de la mănăstirea Valea Hârtibaciului. La sfârșit I.P.S. Sa a rostit un cuvânt de învățatură.

Pr. VALENTIN SICOE
— Secretar eparhial —

Ovidiu Moceanu, **SENSURI FUNDAMENTALE**, Ed. Paralela 45, 2001, 200 p.

Atunci când deschizi cartea lui Ovidiu Moceanu, spiritul îți este invadat de un amalgam de senzații: bucuria unei lecturi cursive, uimirea descoperirii unor profunzimi nebănuite ale gândirii teologice, mulțumirea de a fi pătruns în *sensurile fundamentale* ale lumii și vieții.

Din fiecare rând așternut pe hârtie răzbat cele două componente ale personalității autorului: omul de litere și teologul subtil, capabil să abordeze diverse teme de natură dogmatică, să exploreze misterul și adevăratele valențe ale vieții în și cu Hristos. Autorul se dovedește a fi un bun cunoscător al Sfintei Scripturi, majoritatea afirmațiilor având fundamentare biblică. Nu trebuie să îl uităm însă nici pe neobositul pelerin prin locurile noastre sfinte, care îl pre-dispun la reflecție, la meditație.

Volumul este structurat pe patru capitole cuprinzând eseuri literare, filosofice, etice toate înveșmântate în strălucirea gândirii teologice. Primul, intitulat *Literatură creștină*, ne introduce în lumea aparițiilor editoriale, a căror valoare rămâne indiscutabilă, din ultimii ani, dar care, așa cum constată autorul, nu au fost receptate de publicul larg cu suficient discernământ. Există poate, în firea umană, tendința de a trece pe lângă esențial, dedându-se risipei în detalii nesemnificative. Sunt însă cărți a căror apariție nu trebuie ignorată, comori de gând și de cuvânt, din care spiritul și mintea se pot desfăta în voie, îmbogățindu-se continuu. După lectura prezentei pe care Ovidiu Moceanu o face acestora, ai

sentimentul că ești sărac spiritual, dacă ai trecut indiferent pe lângă ele.

Suntem introduși apoi, atât cât este cu putință minții noastre să înțeleagă, în *Taina lui Hristos*, care înseamnă totodată și taina morții și învierii fiicăruia dintre noi, însăși mântuirea noastră.

De pe culmi spirituale coborâm în *Babilonul* reintrupat în lumea contemporană, care, purtată de marea involburată a păcatelor, a urii, a vulgarității, a egoismului, devine incapabilă să pătrundă *sensurile fundamentale*. Salvarea vine însă tot de la acestea. Numai redescoperind credința, iertarea, echilibrul, bunul simț, vom reuși să îl descoperim pe Hristos în noi, lăsând darurile Duhului, aflate în stare latentă, să se manifeste plenar.

Pornim apoi, pentru a ne reculege, la peste 30 de lăcașuri sfinte, popasuri duhovnicești unde ne regăsim și, în rugăciune, ne simțim tot mai aproape de Sfințenie, de Lumină, de Adevăr.

Acest „eveniment” tipografic, plămuirea minții u-nui maestru al cuvântului, pe care a știut să îl rezeveze, să îi reliefeze multimea de conotații, frumusețea intrinsecă, puterea de a descoperi Adevărul.

Cartea lui Ovidiu Moceanu, veritabilă „agapă” duhovnicească, ne facilitează accesul la adevăratele esențe și valori ale vieții, reamintindu-ni-le în același timp. Sunt sensuri fundamentale care se contopesc în *Mar-le Sens*, la cunoașterea căruia trebuie să ajungem cu toții, lăsându-ne pătrunși de El pentru totdeauna.

Drd. CLAUDIA DUMITRIU

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; P.S. Visarion Rășinăreanu — episcop-vicar, — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu.

I.S.S.N. 1223-8392

Abonamentul pe un an: 85.000 lei. Cont nr. 2511.1-61.1/ROL B.C.R. Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 2.11 1.-61.15 U.S.D.) sau echivalentul în altă valută, B.C.S.A. Sucursala Sibiu.